

10.¹⁹⁸⁸

100. ÅRG.

Løssalg kr. 20

STAV OLAV

Søkelys på det sørlige Afrika, s. 3

Flyktninger, fordrevne og kirkens innsats

Pavens reise til det sørlige Afrika, s. 8

Hva sa han?

Jubilerende søstre, s. 10

St. Antoniuskongregasjonen 1913-1988

Magnus Røger, s. 12

Spansk renessansemusikk

Noen ord med «menighetspleien,» s. 16

Fikk jeg ønske meg noe, så...

Filmen «Jesu siste fristelse», s. 19

Blasfemi eller budskap?

ST. OLAV

Hilsen fra nordiske katolske redaktører

I dagene 28. til 30. september var redaktørene fra de nordiske katolske «kirkeblader» samlet på Magleås i Danmark. Fra dette møtet sender vi en felles hilsen til alle våre lesere.

Med pavebesøket i juni 1989 for øye har vi drøftet situasjonen i Norden. Selv om forholdene er svært forskjellige i våre fem land, har vi likevel alle gjort den erfaring at påtagelige forandringer har funnet sted. Vi konstaterer at den katolske kirke omfattes med økende interesse og til og med sympati. Det finnes fremdeles mye uvitenhet, men ikke den fiendtlighet som var vanlig før. Derfor kan vi, og bør vi, tale om vår tro og spre kunnskap om Kirken på en enkel og naturlig måte, uten apologetikk. Vi behøver ikke «forsvare» troen, men snarere *forklare* den og frimodig være oss selv.

Vi er stolte og glade over vår tro, men ikke over alt som finnes i Kirken, og som hører sammen med vår menneskelige svikt og svakhet. Vi mener at vi ikke skal skjule eller fornekte Kirkens menneskelige sider. Vi er overbevist om at vi er mer troverdige som katolikker, når vi erkjenner det som er synd og feil, og ikke spiller helligere enn vi er. Men Kirken kan fostre mennesket til hellighet, og helgenenes forbilde er viktig for oss. Det vil vi understreke.

Vi mener også at vi er mer troverdige om vi våger å vise at ulikheter, motsetninger og kritikk finnes og er tillatt. Vi vil vise at det finnes frihet i Kirken, og at enheten finnes i mangfoldet.

Den interesse for Kirken som allerede er til stede i våre nordiske land, kommer sikkert til å øke i forbindelse med pavens reise til Norden. Vi som representerer den katolske presse, vil bidra til at denne interessen ikke altfor sterkt siktes inn mot pavens *person*, men snarere mot det *budskap* som han og vi alle har fått å bære frem: Jesu Kristi evangelium, det glade budskapet for hele skaperverket.

Fides, Finland
Merki Krossins, Island
St. Olav, Norge
Katolsk Orientering, Danmark
Katolsk Kyrkotidning, Sverige

Søkelys på det sørlige Afrika:

FLYKTNINGER, FORDREVNE — OG KIRKENS INNSATS

3

I dagene 22.-24. august ble det holdt en stor internasjonal konferanse i Oslo om det sørlige Afrika der drap, terror, ødeleggelse og brutalitet har gjort millioner av mennesker til flyktninger.

Knut W. Ruyter, som deltok på konferansen som observatør for *Caritas Norge* og *Caritas Internationalis*, tar i denne artikkelen for seg årsakene til at millioner av mennesker er på flukt i denne delen av verden, og ser også på kirkens plass i det sørlige Afrika og i hjelpearbeidet.

Artikkelen er en del forkortet.

SARRED-konferansen samlet ikke mindre enn 100 regjeringsdelegasjoner, FN-representanter og observatører fra 50 forskjellige organisasjoner med tilknytning til og interesse for det sørlige Afrika. Organisasjonen for afrikansk enhet (OAU) og FNs høykommissær for flyktninger sto bak planleggingen. Bortsett fra Sør-Afrika var alle FN-medlemmer invitert.

Hensikten med konferansen var å rette søkelyset mot flyktningenes situasjon i det sørlige Afrika med det håp å sikre flyktningene internasjonal oppmerksomhet og solidaritet og — om mulig — samle seg om en felles handlingsplan.

Virkeligheten bak konferansen

«En menneskelig tragedie langt større enn en fotnote i historien,» er den karakteristikk FNs høykommissær for flyktninger, Jean-Pierre Hocké, gir av flyktningeproblemet i

det sørlige Afrika.

Et «sommerbilde» fra Mosambik forteller sitt om virkeligheten bak konferansen: Den 18. juli i år angrep RENAMO — opprørsstyrkene i Mosambik — et velstående jordbrukssamfunn i Imbane, 424 mennesker ble slaktet ned, blant dem 44 barn og noen pasienter ved det lokale sykehuset. Gravide kvinner lå igjen med bajonetter stukket i magen. Nok en blodig massakre gjennomført av «væpnede banditter.» Drap. Ødeleggelse. Terror. Brutalitet. Igjen lyktes de i å skape frykt inn til ryggmargen hos folk. 424 drepte, mens nye tusener flykter i håp om å unnsnippe — på en eller annen måte.

Mer enn 8 millioner mennesker er på flukt i det sørlige Afrika, fra et land til et annet eller innenfor sitt eget land. De flykter fra terror, fra naturkatastrofer, fra konflikter mellom stammer — alt i alt en ufattelig



tragedie som knapt kan beskrives med tall og ord.

Verden har begynt å få øynene opp for det som skjer, og hva som driver mennesker i hopetall på flukt. Det er intet mindre enn en regional krise av dimensjoner.

Flyktninger

Av de 8 millionene regnes ca. 1,5 som flyktninger: De har krysset landegrensene og fått innvilget asyl i nabolandene og anerkjennes som flyktninger av det internasjonale samfunn. På grunn av det store antall er hjelpeapparatet blitt strukket ut over sine ytterste grenser. Et lite land som Malawi, har tatt imot over 400.000 mosambikanske flyktninger; Zimbabwe har tatt imot 70.000; sør-afrikanere og namibiere har søkt tilflukt i frontlinjestatene; angolanerne har flyktet til Zambia. Alt i alt er flyktningene fordelt på 11 land.

Hjemvendte

Etter at konflikter har lagt seg, hender det at flyktninger vender tilbake

Ingen nyhet!

«Ifølge en UNICEF-rapport kostet sør-afrikansk aggresjon i 1986 140 000 barn livet i Angola og Mosambik.» Sa Tore Linné Eriksen under høringen «Barn under Apartheid» — og føyde til: «Om dette er massemediene nærmest tause. Ofrene er så langt borte, og det er jo ingen nyhet.»

Appell til Burundi

Den tyske bispekonferanse er bekymret over de nye utbrudd av stammeuroligheter i Burundi, som nylig kostet flere tusen mennesker av hutu-stammen livet. I en appell oppfordrer biskopene landets politiske myndigheter til å sette alt inn på å overvinne rasediskriminering og gi alle

befolkningsgrupper sjanse til å bidra til å bygge landet. Under sitt hostmote appellerte de tyske biskoper også til de ansvarlige i Sudan om å få slutt på forfølgelsen av de kristne i landet, respektere menneskerettighetene og retten til fri religionsutøvelse og gi rom for kulturelle forskjeller.

RM

4

til sine hjemland. I 1977 flyktet 320.000 fra Zaire til Angola. Et amnesti i 1978 førte til at nesten alle etterhvert har vendt tilbake til Zaire. I løpet av de siste 7 årene har omtrent 74.000 mennesker vendt tilbake til Zimbabwe fra Mosambik, Botswana og Angola.

Tilbakevendingsprosessen er ofte møysommelig og tidkrevende, og i mange tilfeller har FNs høykommissær for flyktninger spilt en vesentlig rolle ved å knytte kontakt med dem som lever i eksil, og ved utformingen av avtaler og politiske forsikringer.

Fordrevne

Men et langt større og mer uoversiktlig problem enn flyktninger og hjemvendte, er de mennesker som går under betegnelsen fordrevne: mennesker på flukt i sine egne land. De har forlatt sine hjem av frykt for sitt liv. I Mosambik og Angola regner man med at nærmere 5 millioner er fordrevet. De mangler tilstrekkelig mat og klær, helsestell og utdanning og er ofte fysisk og psykisk nedbrutt. Mange har vært utsatt for mishandling av militære enheter, og mange familier har mistet små barn som senere er blitt funnet døde.

Disse menneskene flykter altså ikke fra sin egen regjering eller fra tørke, de er fordrevet som følge av terrorhandlinger og sabotasje, og de har ofte vært vitne til grusomme overgrep mot familiemedlemmer og andre. Over 100.000 mosambikanere er hittil blitt drept av væpnede banditter, derfor tør mange ikke lenger pløye markene...



Terror og nød er resultatet av Sør-Afrikas destabiliseringspolitikk.

En av de mest gruopvekkende sider ved denne «krigen» er de væpnede banditters bruk av barn som soldater. De er tatt til fange under raids, noen av dem har vært vitne til at deres foreldre er blitt henrettet, og de læres nå opp til geriljavirksomhet. En RENAMO-offiser skal ha sagt at de foretrekker slike barnesoldater, for hæren «vil ikke skyte barn», og «barn adlyder lettere, voksne deserterer.»

Regjeringen i Mosambik opplyser at 200.000 barn er kommet bort fra sine familier, hvis de da overhodet lever. Det lille heftet *Children in the Front Line*, som UNICEF hadde forberedt til konferansen, er uhyggelig lesning. Den får lese som har nerver til det...

I tillegg til disse forskjellige flyktningegruppene regner ekspertene med at det finnes tusener av flykt-

ninger og hundretusener av fordrevne i Sør-Afrika og i Namibia.

Årsaker: apartheid, naturkatastrofer og stammemotsetninger

Det hersker liten tvil om at Sør-Afrikas aggressive apartheid-politikk er en av hovedårsakene til de store menneskelige lidelser disse flyktninger og fordrevne står overfor. På få år har den politiske situasjon i det sørlige Afrika endret seg. Fra å være omringet av vennligsinnede bufferstater, er Sør-Afrika blitt konfrontert med nye, uavhengige stater: Mosambik (1974), Angola (1975), Zimbabwe (1980). Alle har gitt uttrykk for motstand mot apartheid og støtte til sanksjoner mot Sør-Afrika.

Da frontlinjestatene (Zambia, Botswana, Tanzania, Mosambik, Angola og Zimbabwe) — med støtte fra de vestlige land — i 1980 dannet

Sett barna fri!

I forbindelse med en rapport om sør-afrikanske myndigheters behandling av barn har FN's menneskerettighetskommisjon enstemmig vedtatt en kraftig fordømmelse. Barna er utsatt for en helt spesiell undertrykking, og kommisjonen gir uttrykk for alvorlig uro over utviklingen.

I uttalelsen blir det vist til at undertrykking av barn bare øker — både i Sør-

Afrika og Namibia, og det er fremsatt krav om at alle barn må bli satt fri straks.

«Et av de skarpeste vedtak som er fattet enstemmig i FN,» uttalte utenriksdepartementets spesialrådgiver for menneskerettssaker, Ole Peter Kolby som håpet av vedtaket ville få de sør-afrikanske myndigheter til å innse hvor isolerte de er — og legge om sin politikk.

Fra radioens «VERDEN I DAG»

Amsterdam stenger 17 kirker

I løpet av de neste åtte år vil det bli nødvendig å stenge 17 katolske kirker i Amsterdam. De ligger alle i byens sentrum, og er for dyre i drift. Kirkebesøket er etterhvert blitt sterkt avtagende. Det er også mulig at ytterligere fire kirker må stenge. Hva bygningene senere skal brukes til, er ennå ikke avgjort.

KIPA/via KATOLSK ORIENTERING

Southern Africa Development Co-ordination Conference (SADCC), følte Sør-Afrika sin dominans i regionen truet. Landet satte inn den såkalte «totale strategi»: Militære, økonomiske og politiske midler tas i bruk for å tvinge nabostatene til formelle sikkerhetsavtaler og felles økonomiske planer for derved å opprettholde avhengigheten av Sør-Afrika. Dette er hovedgrunnen til den destabiliseringspolitikk, som det heter i den politiske sjargong, Sør-Afrika fører i Mosambik og Angola. Destabilisering er en krig uten hensyn. Sabotasje og terror er nøkkelordene: Offentlige kommunikasjonsmidler ødelegges, damanlegg saboteres, sykehus bombes, gårder brennes, mennesker drepes. Økonomien går i stå, frontlinjestatene forblir avhengige av Sør-Afrikas økonomi, kommunikasjonsnett og havner. Og menneskene flykter i redsel og fortvilelse. Så kynisk politisk sett, og så ufattelig tragisk menneskelig sett.

Det hersker ingen tvil om at denne krisen er blitt forsterket av naturkatastrofer i regionen, bl.a. langvarige og gjentatte tørkeår, sykkloner, flom og gresshoppesvermer, som har ført til sult og hjemløshet — og enda flere mennesker på vandring.

Det bør heller ikke legges skjul på at stammemotsetninger, politiske systemer og sprikende interesser blant frigjøringsbevegelser må ta sin del av skylden for sterke spenninger og konfliktfylte forhold i frontlinjestatene. Det er utvilsomt et ømt punkt for den sorte opposisjon i Sør-Afrika og for de sorte lederne i

frontlinjestatene: Organisasjonen for afrikansk enhet (OAU) ligger meget lavt i slike saker, den afrikanske nasjonalkongress (ANC) vil nødlig snakke om emnet, og SARRED-konferansen nevnte ikke disse forhold med ett ord. Da ville man kanskje ikke oppnådd enighet i sluttokumentet, og det er alltid lettere å enes om en syndebukk som ikke er til stede.

At tutsier massakrerte tusenvis av hutuer i Burundi nylig, ble slått stort opp i Sør-Afrika for å vise at «slik vil vi ikke ha det hos oss.» Slikt er effektivt. Men å sette fingeren på faren for stammekonflikter er ikke det samme som å støtte Sør-Afrika.

I Sør-Afrika har stammemotsetninger ført til mange tusen dødsopfer i Natalprovinsen. Zulu står mot zulu. Zulu mot xhosafolket. Og i stridens hete er det nesten alltid ett-partistaten, representert ved én stamme, som går av med seieren, som i Angola, og senest i Zimbabwe. I store deler av Afrika er stammebåndene fremdeles sterkere enn lojaliteten til nasjonen, og disse interne stridigheter bør ikke forties når flyktningesituasjonen i det sørlige Afrika avdekkes.

Sluttokument og handlingsplan

Mot denne kompliserte og tragiske bakgrunn ble SARRED-konferansen åpnet. Konferansen ble godt dekket i norsk presse, derfor skal vi her bare minne om «resultatene.»

Konferansens sluttokument er sterkt i sine uttalelser om hovedårsakene til det enorme flyktningepro-

blemet: «Sør-Afrikas apartheidpolitikk, dets ulovlige okkupasjon av Namibia, direkte og indirekte aggressive handlinger, trusler og destabilisering er hovedårsakene til de tragiske menneskelige kriser som utspiler seg i det sørlige Afrika.»

Behovet for hjelp til flyktningene er enormt, og konferansen oppfordrer alle — statlige myndigheter, internasjonale og frivillige organisasjoner — til å øke sin innsats. Konferansen besluttet at FNs høykommisær for flyktninger får ansvaret med å koordinere og følge opp hjelpearbeidet for de «fordrevne» eller «interne flyktninger,» som de også kalles: en indirekte innrømmelse av at denne gruppen er spesielt utsatt, og at hjelpearbeidet ofte ikke omfatter dem.

De deltagende stater lover høytidelig å gjøre hva de kan «bilateralt, sub-regionalt og internasjonalt» for å yte bistand til det sørlige Afrika, særlig på følgende områder: nødhjelp, behovsprøving og koordinering for å nå frem med hjelp, rehabilitering og utvikling og mobilisering av ressurser.

For private organisasjoner var det svært positivt å se at konferansen anerkjente betydningen av den rolle private og religiøse organisasjoner spiller i hjelpearbeidet, og appellerte til fortsatt innsats.

Kirkens plass i hjelpearbeidet

Den katolske kirke er tallrik i det sørlige Afrika, den har et velutbygget hjelpeapparat og er en sterk pådriver i kampen mot apartheid. Selv

Etter OL: medaljenes bakside

I en lederartikkel i anledning av de olympiske sommerleker i Seoul minner Catholic Herald om skyggesidene ved dette gigantarrangementet: Tusenvis av mennesker har sett sine hjem og sine eiendeler jevnet med jorden av bulldozere for å gi plass til idrettsarenaer og hoteller. «Mens landets autoritære myndigheter har brukt

uhyrlige summer for å imponere verden med landets 'utvikling', er rundt 27.000 mennesker blitt hjemløse.» (Se også St. Olav nr. 5-87). Og – som NRKs Fritz Nilsen bemerket i sin kommentar ved lekenes slutt: Mens det ble kjempet om medaljer på de flotte idrettsanlegg, arbeidet den vanlig sør-koreaner sine minimum ti timer pr. dag seks-syv dager i uken.

Syd-Korea ser lekene som en anledning

til propaganda, skriver Catholic Herald, men når de er over, sitter man igjen med en rekke imponerende byggverk som er til såre liten nytte når det gjelder å takle de store samfunnsmessige utfordringer landet står overfor. Avisen finner det betenkelig at fattige nasjoner som «Jamaica, Sudan og Brasil, for bare å nevne et par som sliter med nærmest bunnløs gjeld, fristes til å odsele med sine knappe midler . . . i et

6

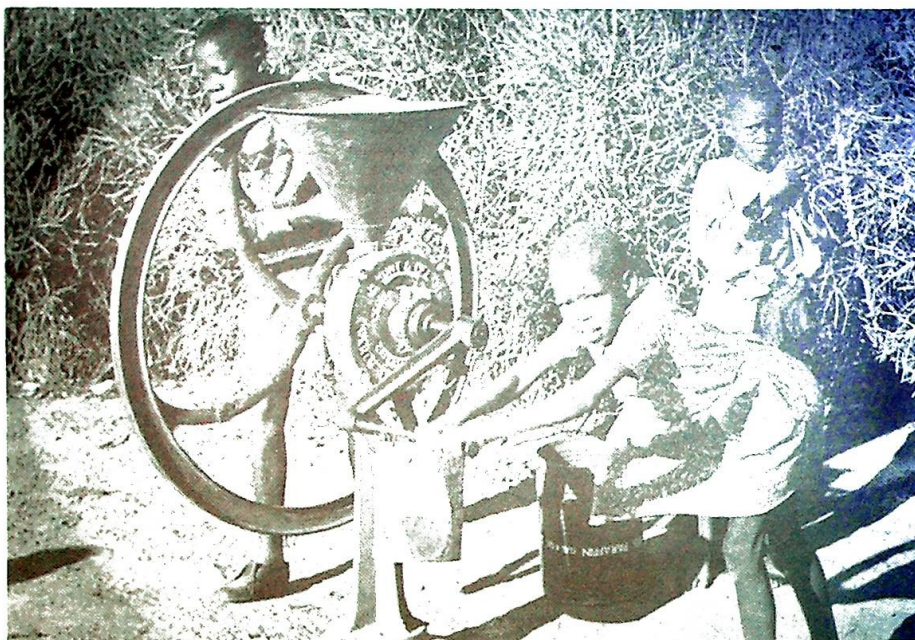
om Caritas-organisasjonene i regionen har en lang tradisjon i å yte bistand til de fattigste, har de først i de siste ti årene forenet sine krefter for å kunne møte det stadig økende flyktningeproblemet. I et historisk møte i Nairobi i 1977 opprettet Caritas-medlemslandene koordinerende organer for å effektivisere hjelpearbeidet, og siden 1980 har man arbeidet bevisst for å ivareta flyktningenes humanitære, moralske og religiøse behov.

Caritas' virksomhet

Caritas' virksomhet i disse land omfatter bl.a.:

- oppsett og organisering av leire for mottak av flyktninger/fordrevne;
- distribusjon av mat, klær, medisiner; anskaffelse av enkelt kjøkkenutstyr, matprogram for skoleelever;
- anskaffelse av bygningsmaterialer for hus, lagre, skoler, helseklinikker;
- anskaffelse av lastebiler for transport;
- oppbygning av små bedrifter for å fremme inntektsskapende arbeid;
- opplæringscentre for lærere i flyktningeleire og koordinatører for hjelpearbeidet;
- spesielt fremme rehabilitering og utviklingsprosjekter med vekt på trening innen jordbruk og håndverk;
- organisering av hobby- og sportsaktiviteter;
- sørge for den pastorale omsorg for flyktninger/fordrevne;
- tilbud om skoleplass og -penger for unge, spesielt til yrkesskoler.

Innenfor nødhjelp har Caritas utviklet et program for å kunne være



Små fremskritt i Botswana: Enkle maismøller erstatter stamping av mais.

rede til å svare på kriser på kort varsel ved oppbygning av organisasjonen og ferdige planer for koordinering av lagring og transport av mat, klær, telt, tepper. Mange lokale Caritas-ansatte har, takket være FN, fått opplæring i nødhjelpsarbeid gjennom The Emergency Management Training Programmes.

Caritas Zambia – eller The Catholic Secretariat of Zambia – er en av de ledende kirkelige organisasjoner i det sørlige Afrika. Et flyktninge- og nødhjelpskontor ble opprettet i 1974, og personell utdannet. Det arbeider effektivt gjennom sitt nettverk og har vært en modell for kirkens engasjement både for menneskenes materielle og åndelige behov. For tiden er Caritas Zambia hovedpartner for iverksettelsen av

den bistand som ytes gjennom FNs høykommisær for flyktninger. Det viser i hvilken grad internasjonale organisasjoner har tillit til den katolske kirkes håndtering av omfattende prosjekter for flyktninger.

Ifølge avtalen som er undertegnet mellom regjeringen i Zambia, FNs høykommisær for flyktninger og The Catholic Secretariat, er Caritas ansvarlig for arbeidet med gjenforeningen av flyktninger, mottakelse, nødhjelp, utdannelse, veier, medisinske tjenester og de sanitære forhold.

Caritas-organisasjonene i det sørlige Afrika mottar stor hjelp fra medlemsorganisasjonene i Caritas Internationalis. I juni i år var også Caritas Norge behjelpelig med å finansiere to forskjellige matprogram-

mislykket forsøk på å bli en del av den rike manns verden.» Og hva de rike selv angår, så henfaller de i olympisk sammenheng lett til «en slags nasjonalistisk besettelse som grenser til fremmedhat, til ekstreme følelsesutbrudd som ville blitt sett på som upassende i enhver annen sammenheng.»

Felles budskap til Verdensbanken

I et felles telegram til Verdensbankens årskongress i Berlin nylig, skriver biskop Martin Kruse, formann for Rådet for Den tyske evangeliske kirke, og biskop Karl Lehmann, formann i Den tyske bispekonferanse, bl.a.: «Det er ikke bare et etisk krav, men også økonomisk og politisk fornuft å få slutt på 'lammelsen' av ver-

densøkonomien, få liv i de produktive krefter som ligger brakk i utviklingslandene og komme håpløsheten hos de utarmede folkegrupper i den tredje verden til livs.» De to advarer mot «enhver form for voldelige utvekster» som kan sette ærlig innsats for å finne «løsninger til beste for de lidende folk i den tredje verden» i fare.

RM

mer, ett til fordrevne i Angola gjennom Caritas de Angola og et annet til mosambikanske flyktninger i Zimbabwe gjennom Catholic Development Commission. Midlene ble stilt til rådighet av det norske utenriksdepartementet.

Kirken presser

Men kirken er seg bevisst at hjelpen i seg selv ikke løser de enorme problemene i det sørlige Afrika.

I mange forskjellige former — og i økumeniske sammenslutninger — presser kirken på for å få nasjonale myndigheter til å gi flyktninger og fordrevne beskyttelse, human behandling og hjelp. Det sør-afrikanske kirkerådet (SACC) har f.eks. tatt opp spørsmålet om flyktingenes status og har bedt den sør-afrikanske regjeringen om å gjøre slutt på deporteringen av mosambikanere. SACC har også bedt regjeringen om å diskutere flyktingenes beskyttelse og hjemreise med FN's høykommissær for flyktninger og gi dem et sted å bo. Noe hjelp har nå kommet fram til de store flyktingeleirene GAZA-kulu og Kangwane i Sør-Afrika, og flyktingene er gitt midlertidig oppholdstillatelse. Det lokale nettverket som SACC råder over, har vært til uvurderlig hjelp for å nå frem med hjelp til flyktingene og for å tale deres sak.

Og kirken taler etterhvert et utveddig språk mot apartheid og for sanksjoner. De katolske biskoper i Sør-Afrika har nylig i et hyrdebrev beskrevet apartheid som «noe iboende ondt,» og de protesterte

mot nye restriksjoner overfor anti-apartheid-organisasjoner som også omfatter kirkelige organisasjoner:

«Vi formaner Staten til å oppheve alle disse restriksjoner,...og avskaffe apartheid og all dens ondskap. Det burde nå være klart for alle som verdsetter menneskelig verdighet, at apartheid ødelegger menneskelig verdighet, splitter det menneskelige fellesskap på en grusom måte, og derfor anses apartheid for å være umoralsk og umenneskelig av det internasjonale samfunnet.» I tidligere hyrdebrev har de gitt uttrykk for at de støtter sanksjoner mot Sør-Afrika for å få slutt på apartheid-regimet på en fredelig måte. At det kanskje måtte skarpere lut til etterhvert, innses biskopene allerede i et hyrdebrev fra 1986.

I en uttalelse nylig fra fremstående katolske og protestantiske kirkeledere oppfordres de europeiske regjeringer til å forsterke de økonomiske og politiske sanksjoner mot Sør-Afrika. Delegasjonen som besøkte europeiske hovedsteder i mai i år, besto bl.a. av erkebiskop Denis Hurley, generalsekretæren for det sør-afrikanske kirkerådet Frank Chikane, dr. Allan Boesak og dr. Beyers Naude.

På vegne av sine respektive samfunn mente de at sanksjoner er siste utvei for å få til en fredelig løsning i det sørlige Afrika, og at utvidete og omfattende sanksjoner nå måtte settes inn mot regjeringen i Pretoria. Denne uttalelsen er den hittil sterkeste oppfordring om sanksjoner fra

kirkesamfunn i Sør-Afrika.

I en tale i London i juli hevdet Chikane med tyngde at

«dette året i Sør-Afrika vil bli et sannhetens øyeblikk for alle kirkene... Intet kirkesamfunn kan tillate seg å være nøytralt overfor sannhetens øyeblikk... Vi i Sør-Afrika har lært den vanskelige leksen at store vestlige land ikke vil utøve effektive sanksjoner mot Sør-Afrika, medmindre velgerne i disse land tar et standpunkt for å tvinge sine regjeringer til å gjøre det. En eller annen i Sør-Afrika sa nylig at når folk velger i USA eller i England, glemmer de at en del av den stemmen kunne brukes for å opprettholde vår undertrykkelse. Vi bare håper at det finnes sønner og døtre i disse land som vil sette sine regjeringer under press for å handle virksomt og effektivt mot apartheid, og være partnere med oss i vår kamp for et rettferdig samfunn.» (jf. *The Tablet*, 16. juli 1988, s. 806).

Kirkene har innsett at omfattende sanksjoner er et av de få ikke-voldelige virkemidler som gjenstår for å motsette seg apartheid og forhåpentligvis fremtvinge en fredelig løsning. Det ville også være begynnelsen på en varig løsning for de fordrevne i Mosambik og Angola.



vekst og velferd og stadig stigende kjøpekraft. Da må dette med å gi og ha omtanke for andre læres. Jeg vet at dette høres ut som nostalgi og gammelmannsprat,» sier Hegtun som nylig fylte de sytti, «men det var en helt annen tone tidligere.»

Fra et intervju i ARBEIDERBLADET

«Kristeligismen»: ytre ferniss

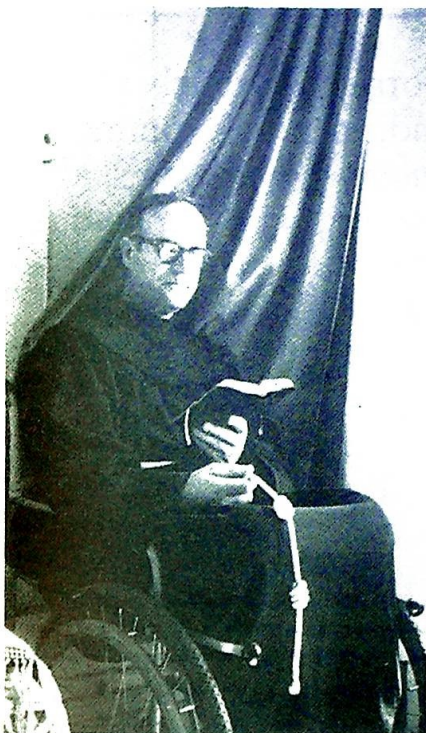
«Jeg blir provosert av «kristeligismen», som ofte er mer opptatt av samværsform enn av innhold,» sier rockepresten Bjørn Eidsvåg i en samtale med ukebladet Hjemmet.

«En slik ytre ferniss av snillhet og

godhet som mange menigheter omgir seg med, er odeleggende. Trygghet og kjærlighet er drepende hvis det ikke er rom for – og livsgrunnlag for – alle som ønsker å være med i menigheten. Av og til savner jeg gode, sunne protester og oppviglerier i familier og menigheter!»

AGOSTINO LUNDIN o.f.m. in memoriam

9



Agostino Lundin (Nils Leo) var født i Vaddö ved Stockholm i 1913. Han praktiserte som psykiater i Sverige inntil han ble fransiskaner i 1954, vigslet til prest i 1965. Han var lenket til rullestol etter en lamelse i 1958, men til tross for sitt handicap reiste han til Assisi (fra Nederland) i 1965 og fikk der opprettet Centro Ecumenico Nordico, et institutt han med liv og sjel var leder for til sin død. De siste år var han mer hemmet av sykdom og tilbragte det meste av sin tid hos fransiskanerbrødrene i Convento Porziuncola.

Han glødet for den økumeniske tanke ut fra sin bakgrunn, en kombinasjon av pietistisk lutherdom og fransiskansk sinnelag. Han var en skattet sjelesørger for ulike folk fra ulike nasjoner, en funksjon han hadde gode forutsetninger for med sin bakgrunn.

Hvilestedet på Køkar

Tidlig søndag morgen 3. juli i år, en vakker solskinnsmorgen, fant det sted en jordfesting like utenfor kirkemurene på Køkar soknekirke. Køkar, en av de små øyene som utgjør Åland, en øy som av natur nærmest likner et stykke norsk sørlandskjærgård. Fra middelalderen har det ligget et fransiskanerkloster her, nå bare ruiner igjen, – men ved siden av den kirken som er reist i etterreformasjonstiden, er det i de siste år reist et lite katolsk kapell av en særpreget karakter idet det inneluttrer endel av de gamle steinmurer. Fransiskanerselskapet i Sverige, Danmark og Finland har hvert år sine Køkar-dager der i begynnelsen av juli, i år var det 10-års jubileum og et stort antall personer var samlet, både lek og lærd.

Fra sin plass ved Centro Ecumenico Nordico i Assisi fulgte fader Agostino levende med i disse samlingene, hans rullestoltilværelse gjorde det vanskelig å reise, men det var hans håp at han skulle få komme til Køkar ved 10-års jubileet, et sted han elsket mer enn noe annet, et sted

han tidligere hadde besøkt. Jeg var sammen med ham i julen, og han så da sterkt frem til reisen, selv om han visste at helsen var svak.

Tidlig om morgenen 11. januar i år, samme dag som han i sin tid ble opptatt i Kirken, fikk han et hjer-teanfall og sovnet inn. Han sa tidligere at når hans tid kom, ønsket han å bli begravet i Køkar, og det var den begivenheten som fant sted den tidlige morgen 3. juli. Da var hans fransiskanske brødre kommet den lange veien fra Assisi med den store eike-kisten for å etterkomme hans ønske. En lang reise fra Assisi til Køkar var slutt, – og en lang reise gjennom et langt og tildels slitsomt liv var slutt. En slutt og en begynnelse, – fransiskanerne var gjennom den italienske fransiskanerprovinc og gjennom Agostino kommet tilbake til Køkar på en svært så konkret måte.

Også mange nordmenn har møtt og gledet seg over møtet med denne ruvende lederskikkelsen ved Centro i Assisi. Vi minnes ham – og lyser fred over hans minne.

Knut Leseth



«Det er alment anerkjent . . . at Jesus – for sin samtid – ble en talsmann for kvinners sanne verdighet og for deres spesielle kall,» heter det bl.a. i pavens apostoliske skriv «*Mulieris dignitatem*» – «Om kvinners verdighet» som ble offentliggjort den 30. september, men er datert 15. august, siste dagen i Maria-året.

Dokumentet representerer pavens svar på anbefalingen fra verdensbispesynoden i 1987 om «videre studier av det nødvendige antropologiske og teologiske grunnlag for

løsningen av de problemer som knytter seg til menns og kvinners kall og verdighet som mennesker». Pastorene foreslår for «kvinnens plass i Kirken og samfunnet» vil bli tatt opp i det «post-synodale dokument» som vil bli offentliggjort senere, derfor har den foreliggende tekst «meditasjonens stil og tone», skriver paven. Blant de emner han tar opp er ekteskapet, moderskapet, jomfrueligheten, kvinner som lider, spesifikke kvinnelige egenskaper og ordinasjon av kvinner.

ORIGINS

Kvinne valgt til anglikansk biskop
Erkebiskop Runcie av Canterbury advarer mot splittelse innen det anglikanske kirkefelleskap etter at den sorte sognepresten Barbara Harris, som den første kvinne, er blitt valgt til anglikansk biskop. Erkebiskopen, som er den anglikanske kirkes overhode, understreker at valget vil

ST. ANTONIUSKONGREGASJONEN 1913 - 1988

Det er – dessverre – gått både vinter og vår siden forrige «kapittel» i St. Olavs serie om de katolske ordenssamfunn i vårt land, men her kommer endelig fortsettelsen. Denne gang er det *St. Antoniussøstrene* som skal presenteres: Kongregasjonen, som har sitt utgangspunkt i Nederland, markerer i år sitt 75-årsjubileum med et «jubelår». Norge var søstrenes første «misjonsmark», og allerede i 1924 stilte de første søstre til tjeneste i bispegården i Kristiania, som hovedstaden het dengang.

Stoffet har vi hentet fra *Forum*, Asker og Bærum Katolske Menighets utmerkede lille blad. Februarnummeret var nesten i sin helhet viet søstrene som siden 1931 har vært uunnværlige støttespillere i denne menigheten: Ikke rart at «vi i menigheten gjerne vil juble med», som sogneprest Jo Neve skriver i sin hyllest til søstrene i jubelåret.



Sr. Intemerata (øverst), sr. Rafael, sr. Gaudentia, sr. Mariana og sr. Martine på trappen til St. Antoniussøstrenes hus på Stabekk.

Misjonsorientert virksomhet

I år er det 75 år siden Roma godkjente den nederlandske presten Gerardus van Schijndels ønske om å opprette en kongregasjon av misjonsøstre tuftet på reglene for fransiskanernes tredje orden, skriver *Wolfgang Plagge* i sin historiske oversikt i *Forum*. Van Schijndels kongstanke hadde vært å skape en søsterkongregasjon som svarte til det kall til misjonsorientert virksomhet som mange religiøse nederlandske kvinner hadde i tiden rundt århundreskiftet.

17. februar 1913 var den offisielle «start» for en virksomhet som etterhvert skulle bringe aktiv hjelp og støtte til både små og store, nyetablerte og velvoksne katolske samfunn i Indonesia, Aruba, Brasil,

Zaire og Norge – foruten Nederland. «På alle disse misjonsmarkene har St. Antoniussøstrene, som de kom til å bli kalt (egentlig «Fransiskanermisjonsøstre av den hellige Antonius fra Padua»), utmerket seg ved en helt uvanlig oppofrende tjeneste for de lokale katolske miljøer. Hele tiden har de holdt seg til fransiskanernes tjenestevillighets-ideal. Spesielt eldre mennesker, syke og trengende – og ikke minst menighetene og deres prester – har kunnet nyte godt av deres uegennyttige innsats. For vår menighet i Asker og Bærum har Antoniussøstrene betydd mer enn de fleste av oss er klar over,» skriver Plagge i sin oversikt.

«I kirkehistorisk sammenheng dreier det seg ikke om noen gammel kongregasjon, men en vital og aktiv 75-åring med en til dels både hendel-

Fromheten gjorde inntrykk

«Noe av det som gjorde sterkest inntrykk på meg under min reise i Polen nylig, var den intense fromheten hos de over 100.000 pilegrimmer som kom til fots til Chestochova.» uttaler biskop Karl Lehmann, formann i Den tyske bispekonferanse, i et intervju. «De stod i timevis for å komme i nærheten av 'nådebildet; de sov på et tynt teppe i temmelig kjølige rom, på stengulv

få «konsekvenser for anglikanismens vesen og for forholdet til andre kirker». En del av den engelske kirke kommer ikke til å anerkjenne den nye biskopen, hevder Runcie. Barbara Harris har vært aktiv i den sorte borgerrettighetsbevegelse i USA.

APD

eller under åpen himmel. Slikt lar seg naturligvis ikke uten videre overføre til oss, men lignende krefter er stort sett gått tapt hos oss... En helt annen ting: Det var vondt å høre om den store mangel på livsviktige medikamenter. Det velinformerte lokale biskoper kunne fortelle meg i så henseende, glemmer man ikke. Her må øyeblikkelig hjelp til.»

LIMBURGER KIRCHENZEITUNG



I 1931 installerte søstrene seg i det ene av menighetens to hus på Stabekk.

sesrik og dramatisk omtumlet tilværelse bak seg.» noterer Plagge. «Som mange andre ordenssamfunn har også Antoniussøstrene fått merke det 20. århundres sekularisering, og oppbruddstendensene i vår etterkonsiliære tid har ikke unnlatt å sette spor.» I Europa har Antoniussøstrene vanskeligheter med søsterrekrutteringen, mens det «blomstrer med lokale kall i den tredje verden. Spesielt i Indonesia og Brasil later den hellige Frans' idealer i pastor Schijndels formgiving å vinne lokal gjenklang.»

Søstrenes «Norgeshistorie»

«Ofte har våre søstre levet et nokså tilbaketrukket liv og unngått all publisitet og oppstuss omkring sin

virksomhet.» skriver sogneprest Jo Neve i innledningen til sin oversikt over Antoniussøstrenes Norgeshistorie. «Selv denne gang ville de ikke at vi skulle lage noen større fest eller mottagelse for dem. — Men en liten oppmerksomhet fra vår side, og bli satt i midtpunktet for en gangs skyld, må de kunne akseptere.»

Som nevnt kom de første søstre til Norge i 1924, og i 1931 begynte fire søstre — moder Brigida, sr. Teresia, sr. Sebastiana og søster Anna — sitt arbeid på Stabekk utenfor Oslo: «nesten samtidig med maristene.» noterer maristpater Neve.

Den gang tallet menigheten 86 medlemmer (i dag 1270), og søstrene installerte seg i det ene av de to husene på menighetens eiendom, hvor det også ble innredet kapell, i det andre var det prestebolig. «Søs-

trene levde under meget kummerlige forhold, og til slutt ble deres situasjon uutholdelig.» skriver pater Neve. De forlot Stabekk i 1954, men ble likevel «ikke helt borte fra Stabekk...sr. Rafael fortsatte å komme hver onsdag/torsdag og hver søndag for å gjøre 'Marta-tjeneste' i menigheten.»

Da menigheten i 1958 begynte å planlegge ny kirke, ville man samtidig bygge en arbeidsplass for søstrene. «Heldigvis for oss hadde en del søstre måttet forlate Zaire (den gang Belgisk Kongo), og derved kunne kongregasjonen påta seg et større engasjement i Norge. Samtidig med den nye kirken ble Villa Maria bygget, og i 1961 flyttet åtte søstre inn i den øverste etasjen i aldershjemmet. Dette har vært til stor velsignelse for menigheten.» noterer pater Neve.

Men etterhvert ble rekrutteringen av nye søstre vanskeligere, og kongregasjonen kunne ikke lenger sende så mange søstre til Norge. I dag er det ennå fire søstre som arbeider i Norge. Sr. Intemerata og søster Rafael arbeider som menighetssøstre i Oslo og tar seg særlig av de eldre i St. Olav og St. Hallvard menighet. Sr. Mariana bestyrer Villa Maria, og sr. Martine stiller sine krefter til disposisjon for menigheten på Stabekk, men i juni neste år reiser de to tilbake til Nederland.

De europeiske katolske legmannsorganisasjoner må se å komme bort fra sin «innen-kirkelige navlebeskuelse» og engasjere seg mer i sosiale og politiske forhold i Europa. Det er resultatet av det 10. Europeiske Legfolks Forums møte i Freising nylig der 130 delegater fra 18 europeiske land drøftet bispesynoden høsten 1987 om «Legfolks oppdrag og kall i Kirken og verden i dag».

KATOLSK ORIENTERING

Hvordan bedre kontakten med de unge?

Vatikanet har satt i gang en omfattende rundspørring angående ungdomssjelesorgen verden over. Spørsmålene er delt i to grupper:

Forste gruppe handler om de unges situasjon: Hvilke verdier er dagens unge orientert mot, hva opptar dem, hva er deres behov, hvilke påfallende endringer

har funnet sted i deres religiøse adferd og holdninger til kirken? Andre spørsmål handler om innflytelse fra nyreligiøse bevegelse og om de unges kall.

Annen gruppe har å gjøre med «kirkens svar til de unge.» Hvordan presenterer kirken i dag Kristus for de unge? Hvordan er ungdomssjelesorgen utformet?

KIPA/via KATOLSK ORIENTERING

12 Magnus Røger: Spansk renessansemusikk

Kong Filip IIs regjeringstid, årene 1556-1598, var en rik periode for spansk åndsliv og betegnes ofte som *El siglo de Oro*, gullalderen.

Ingen andre av Europas samtidige monarker var tilnærmelsesvis så utrettelige i sin støtte til musikk og kunst. Han støttet spansk og utenlandsk musikk uten forskjell, og ved sitt hoff hadde han både et spansk og et flamsk kapell med kor og instrumentalister som fremførte musikk fra sine respektive nasjonale skoler.

Spania på den tiden var fullt av kirker, klostre og kapeller, og det fantes mer enn 20 kirkelige sentra som til dels hadde sine egne liturgiske og musikalske tradisjoner. Filip II kalte seg konge over *Las Españas* og støttet alle lokale tradisjoner i landets provinser. Han var av en dypt religiøs natur med så stor respekt for Kirken at han, Spanias konge, i 1570 fremmet en meget ydmyk bønn til biskopen av Segovia om tillatelse til å ha sitt bryllup i byens katedral.

I denne atmosfæren oppstod det rivalisering mellom de forskjellige kirkelige sentra om å ha den beste kirkemusikken: Sevilla mot Toledo, Avila mot Salamanca, Saragossa mot Burgos, Cordoba mot Malaga og Plasencia mot Palencia.

Et stort antall komponister skrev musikk av høy kvalitet til de kirkelige seremonier, men mest kjent for sin kirkemusikk var provinsene Andalusia og Castilia. Og hvis en enkelt by skal nevnes spesielt, må det bli Sevilla.

Skal man dømme etter den musikken som ble skrevet, må man mange

steder ha rådet over formidable musikalske ressurser. Ett eksempel er Descalzas Reales-klosteret i Madrid: *Tomas Luis de Victoria* tilegnet klosteret sin 12-stemmige *Missa Laetatus sum*.

Da det portugisiske kongehus døde ut i 1580, ble Filip II konge også over Portugal. Med dette begynte en gullalder også for portugisisk kirkemusikk som for første gang kom opp på et nivå sammenlignbart med den spanske.

I denne gyldne periode for spansk åndsliv virket også to av kirkehistoriens største kristne mystikere, Teresa av Avila (1515-1582) og Johannes av Korset (1542-1591), og spansk kirkemusikk fra den tiden beskrives gjerne som preget av mystikk. I alle fall kjennetegnes den av stor uttrykksfullhet og formfullendelse. Den er et inderlig uttrykk for den kristne tro, og musikken kler tekstene slik at de tanker som teksten bringer frem, blir belyst av musikken med stor kraft og oppfinnsomhet. *Tomas Luis de Victoria* skrev:

«Jeg valgte å sette musikk til den

katolske kirkes universelle liturgi. For hva annet kunne musikken bedre tjene enn lovprisningen av den evige Gud, alle tings skaper, hvis egne verker er ordnet med slik vidunderlig harmoni?»

Guerrero

Spanias mest berømte komponist i kong Filip IIs regjeringstid, var Francisco Guerrero (1528-1599). Han var ansatt ved katedralen i Sevilla fra 1551 og ble *maestro di cappilla* der i 1574, en post han holdt til sin død.

Guerrero skrev musikk med like stor suksess i alle genre, sakrale som sekulære.

Han må være en av de reneste sjeler som noen gang har sunget til Guds pris, og var full av ydmykhet og barmhjertighet. Det meste av sin lønn og sine eiendeler gav han bort til fattige. I 1588 reiste han som pilegrim til det hellige land og skrev senere en bok om denne reisen, *El viage de Hierusalém*, som ble meget lest i over 200 år. Det er noe spesielt rørende ved denne fromme 60 år gamle manns beskrivelse av den glede han ble fylt med da han stod

Kompromiss for Charles Curran

I 1986 ble som kjent professor og fransiskanerpater Charles Curran fratatt sin «mission canonica», den offisielle kirkelige tillatelse til å undervise i katolsk teologi. I mange år har denne anerkjente moralteolog gitt uttrykk for liberale synspunkter som avviker fra kirkens lære: bl.a. om skilsmisse, prevensjon, abort og homoseksualitet. Dette var årsaken til

Vatikanets inngripen i 1986, med derav følgende suspensjon fra embedet som teologisk professor ved «Amerikansk katolsk universitet» i Washington.

Universitetets styre, — hvorav en tredjedel er biskoper, — er kommet fram til følgende kompromiss: Charles Curran får fortsatt undervise ved universitetet, men ikke i den katolske kirkes navn, og ikke i teologi, men gjerne i andre fag.

KATOLSK ORIENTERING

Krav om fornyelse

Biskop Werner Leich, formann i det øst-tyske evangeliske kirkeforbund, oppfordrer til dyptgående fornyelse av det øst-tyske samfunn. Landet trenger et samfunn som til daglig viser «et menneskelig ansikt».

EDP

på stedet for Frelserens fødsel. Sin beste musikk skrev han inspirert av Jomfru Maria og inkarnasjonens under.

Guerreros mest berømte verk er den 5-stemmige Maria-motetten *Ave virgo sanctissima* til tekst etter en meget gammel spansk antifon som priser den hellige Jomfru og sammenligner henne med en perle, en lilje og en rose, noe som fører tankene til Salomos høysang.

*Ave virgo sanctissima
Dei mater piissima
maris stella clarissima.
Salve semper gloriosa
margarita pretiosa
sicut lilium formosa
nitens, olens velut rosa.*

I et flettverk av små, vakre melodiske fragmenter bygger motetten seg opp til et overveldende høydepunkt i *Salve semper gloriosa* (vær hilset, du alltid ærerike) for deretter gradvis å bygge seg ned og dø hen.

Med dette lille mesterverk har Guerrero på sin måte bidratt til oppfyllelsen av Jomfru Marias ord da hun hadde mottatt engelens budskap om at hun var utsett til å føde Guds sønn: «Etter dette skal alle slekter prise meg salig.» (Luk. 1,48)

Tekst fra Høysangen har motetten *Surge propera amica mea*. Brudgommen ber her sin elskede skynde seg å komme, for våren er her:

*Stå opp, min elskede!
Kom, du min fagre pike!
For se, nå er vinteren slutt,
regnet er over, det er borte.
Blomstene kommer til syne på
marken;*



Komponisten Francisco Guerrero — malt av Francisco Pacheco.

*sangens tid er kommet,
turtelduen kurrer i vårt land.
Fikentreet setter frukt,
det anger av blomstrende vintrær.
Min elskede, stå opp!
Kom, du min fagre pike!*

(Høys. 2, 10-13)

Guerrero oppfattet Høysangen som noe mer enn kjærlighetspoesi, for i motetten lar han 2. sopranene komme inn med ordene *Veni sponsa Christi* (Kom Kristi brud!) ialt 10 ganger; et tonetrinn lavere for hver gang til midtveis, deretter hver gang et trinn høyere. Motetten er livlig og lokkende i karakter og demonstrerer en fremragende komposisjonsteknisk ferdighet.

Guerreros portrett ble malt av Francisco Pacheco, svigerfar til den store, spanske maler Diego Velazquez som er en av de sentrale skik-

kelser i kunsthistorien. Om Guerrero skrev Pacheco:

«Han var en mann med stor medfølelse og forståelse, alltid vennlig og tålmodig med sine musikalsk underordnede. Han opptrådte med en imponerende verdighet, og hans konversasjon og foredrag var skjønne å høre.

Fremfor alt var han barmhjertig mot de fattige. Han gav så rundhåndet av sine egne klær og sko at han knapt hadde noe selv.

Kort tid før sin død tenkte han å legge ut på sin annen pilegrimsreise til det hellige land. Men Herren ville allerede gi ham hans lønn og tok ham til seg i hans 72. år, det 44. som kapellmester. Hans død var misunnelsesverdige på alle måter, hans siste ord var fra Salme 122: Jeg er glad når de sier til meg: Vi vil gå til Herrens hus.»

Victoria

Selv om Guerrero av sin samtid ble regnet for å være Spanias fremste komponist, er den vanlige oppfatningen i våre dager at Tomas Luis de Victoria (1548-1611) var den største av dem alle. Han ble født i Avila, byen til den hellige Teresa, denne enestående kvinne som er en av de få kvinner i historien den katolske kirke offisielt har anerkjent som *kirke lærer*.

Som gutt var Victoria med i koret ved Avilas katedral. Etter stemmeskiftet reiste han til Roma for å studere teologi ved jesuittenes Collegium Germanicum. Samtidig med at han forberedte seg til å bli prest, fikk

Kirkelig appell om fred i det hellige land

Den latinske patriark av Jerusalem, Michel Sabbah, har rettet en sterk appell til kristne i Vest om å arbeide for fred i hans konfliktfylte hjemland. «Situasjonen blir verre for hver dag.» hevder patriarken. Siden palestinerne begynte sin «intifada» – sitt opprør – mot israelerne, har stadig flere kristne familier emigrert; han-

delen er gått i stå; arabiske arbeidere drar ikke lenger til Israel for å få arbeid; skolene er stengt; sykehusene er fulle av unge palestinere med bruddskader og alvorlige hodeskader. Patriarken er særlig opprørt over at israelerne bruker en spesielt giftig sort tåregass som har ført til at flere kvinner har abortert.

Rettferdighet og Fredskommisjon i Israel samt det lokale Caritas støtter pa-

triarkens appell. Alle de kristne kirker i Jerusalem støtter en appell om en politisk løsning hvor «alle parter fritt kan velge sine legitime representanter». En løsning på konflikten må, ifølge kirkene, omfatte «gjensidig anerkjennelse, territoriale kompromisser, rett til selvbestemmelse og dannelse av en palestinsk stat».

CARITAS INTERNATIONALIS

14

han musikkundervisning, antagelig av Palestrina som på den tiden var Italias mest berømte komponist.

I 1573 ble Victoria musikalsk leder ved Collegium Germanicum, og i 1575 ordinert til prest av den landsforviste engelske biskop Thomas Goldwell, den siste gjenlevende engelske før-reformatoriske biskop. Tre år senere forlot Victoria sin prestisjefregede post som musikalsk leder ved Collegium Germanicum og ble en enkel og fordringsløs prest ved kirken San Girolamo della Carita.

En annen av prestene ved den samme kirken var den hellige Philip Neri (1515-1595), «Romas apostel» og grunnlegger av Oratoriekongregasjonen. Om Philip Neri het det at hans apostolat strakte seg fra paven til den minste lille røverunge i gaten!

I fem år var Victoria og Neri i daglig kontakt som prester ved den samme kirke, og denne nære forbindelse mellom Spanias betydeligste skaper av liturgisk musikk og tidens største åndelige leder, er det vel verd å reflektere over.

Victoria skrev bare liturgisk musikk. Mye av den ble svært populær såvel i Europa som i den nye verden. For eksempel var de 8-stemmige *Missa Alma redemptoris mater* og *Missa Ave regina coelorum* så populære i Ciudad de Mexico (Mexico city i dag) at man i 1640 måtte lage nye kopier for hånd da de originale, trykte notene var helt utslitte.

I 1586 vendte Victoria hjem til Spania og ble prest og musikalsk leder ved Descalzas Reales-klosteret

i Madrid, en kommunitet som huset 33 kontemplative klarisser. Til hjelp i liturgien hadde man et kor av 12 prester og 4 gutter. Keiserinne Maria av Østerrike, enke etter keiser Maximilian II og søster av kong Filip II, vendte etter sin manns død i 1576 hjem til Spania for å tilbringe resten av sitt liv ved Descalzas Reales. Med seg hadde hun sin datter, prinsesse Margrete, som i 1584 avla sine løfter og trådte inn i kommuniteten. Ved keiserinne Marias død i 1603 skrev Victoria sitt *Officium defunctorum* tilegnet prinsesse Margrete med ordene «Til begravelsen av Deres høyaktede mor.» Verket, som er blandt Victorias fineste, består av en requiemmesse med tillegg av noen liturgiske ledd fra tidebønnene for de døde, og kalles gjerne hans *Requiem*. I sin musikk tilstrebet Victoria enklest mulig bruk av virkemidlene slik at liturgiens tekst kom klart frem, helt i tråd med de bestemmelser om liturgisk musikk som ble fastlagt ved Tridentinerkonsilet (1545-1563). Ingen steder sees dette tydeligere enn i hans *Officium defunctorum* hvor musikken vesentlig består av rene akkorder med svært lite kontrapunktisk broderi, nesten som en lang koral. Likevel er knapt noen kirkemusikalske verker mer høytidelige og gripende. Den mystiske intensiteten verket uttrykker, har ført til at det er blitt sammenlignet med de like intense religiøse malerier av Velazquez og El Greco.

En spesielt betagende detalj er måten komponisten løfter frem ordene *Quia pius es* (for du er mild) i

kommunionsverset *Lux aeterna*:

La det evige lys skinne for dem,

Herre

hos dine hellige i evighet

for du er mild.

Herre, gi dem den evige hvile

og la det evige lys skinne for dem

hos dine hellige i evighet

for du er mild.

Tonespråket blir derved optimistisk, slik som liturgien i requiemmessene er, denne eldgamle katolske markeringen av døden: for det finnes håp bak død og grav.

Andre kirkemusikalske mestere

Alonso Lobo (1555-1617) var etter Guerrerros død regnet for å være Spanias beste komponist, en oppfatning det er grunn til å tro at også Victoria delte. Han var maestro di capilla i Toledo frem til 1604 da han fikk samme stilling i Sevilla.

Til de kirkelige seremonier i forbindelse med kong Filip IIs død i 1598, skrev Lobo den 6-stemmige motetten *Versa est in luctum*. Teksten, som er fra Jobs bok, inngår i tidebønnene for de døde:

Mitt lyrespill lyder som

sorgesanger

og fløyte-tonen som gråt og klage.

La meg være.

Mine dager er som et pust.

(Job 30,31; 7,16)

Man vet ikke om motetten ble fremført første gang i selve begravelsen eller ved en senere anledning. Den trykte utgaven bærer i alle fall overskriften *Ad Exequias Philip II Cathol. Regis Hisp.*

Den ble tatt med i en samling på

På Vestbredden og i Gaza

For barn på begge sider i konflikten er hat og vold blitt en del av hverdagen. Vold blir nå i skremmende stor utstrekning akseptert av både israelske og palestinske ungdommer som nødvendig handlemåte, skriver Redd Barna-avisa. Når palestineres hverdag består av vold, blir vold også en del av leken... Siden opprøret på Vestbredden og Gaza startet i desember i fjor, er over 350 palestinere drept av israelske

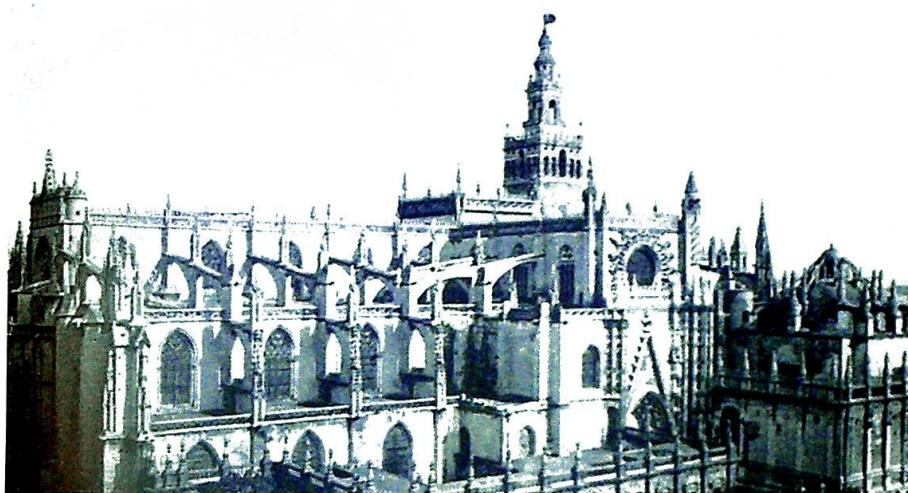
soldater. Mer enn hundre av dem er under 18 år.

«Palestinerne føler avmakt etter mange år som den underdanige i et herre/tjenerforhold,» sier Thomas Hammerberg. «På begge sider vokser nå en ny generasjon opp i voldsromantikkenes tegn og truer Israels demokrati.» Hardenberg var i flere år generalsekretær i Amnesty International i London. De to siste årene har han vært generalsekretær i Redd Barnas svenske soster-organisasjon, «Rädda Barnen».

Danske sangere i Peterskirken

Under ledelse av kirkens kantor reiste 20 korsangere fra Jesu Hjerter Kirke i København til Roma for å medvirke ved messen i Peterskirken 23. oktober, da Niels Steensen ble saligkåret.

KATOLSK ORIENTERING



Katedralen i Sevilla, verdens tredje største kirkebygning. Bare Peterskirken i Roma og St. Pauls katedral i London er større.

syv motetter Lobo utgav i 1602 beregnet på bruk i messen. Disse motettene er alle av høy kvalitet, blant annet inngår der en utsøkt 8-stemmig *Ave Maria*.

Versa est in luctum regnes blant spansk renessanses ypperste verker. Den har en veldig patos samtidig som virkemidlene brukes verdig og behersket. Typisk for Lobos musikk er at han lar tekstens emosjonelle høydepunkter falle sammen med musikkens høyeste toner.

Hans verker var mye brukt i mer enn 200 år etter hans død, og trykte kopier finnes, foruten i Spania, i arkivene til det Sixtinske kapell i Roma, i Coimbra i Portugal og mange steder i den nye verden.

Sebastian de Vivianco (1550-1622) ble født i Avila et par år etter Victoria, og man antar at også han sang i katedralens kor som gutt. Som voksen var han maestro di capilla ved

Avilas katedral i 15 år, og ble deretter maestro di capilla og professor i musikk i Salamanca. Vivianco var anerkjent som en førsteklasses kor-dirigent og komponist, og domkapitlet i Avila skrev i 1587 at alt måtte gjøres for å få ham til å bli i sin hjemby, fordi hans tilstedeværelse i seg selv var en utsmykning av katedralen.

I 1607 utgav han en samling på 18 magnificater, *Liber Magnificarum*, tilegnet Kristus selv. I disse verkene veksler han mellom gregorianske strofer og egen polyfoni, og de får dermed en meget liturgisk karakter.

I forbindelse med 300-års jubileet for den hellige Teresas død, ville man i Avila reise en statue til minne om henne. I sokkelen skulle det innrises navnene på andre store personligheter byen hadde fostret. For å unngå all partiskhet, lot man Det kongelige historiske akademi i Ma-

drid velge ut navnene.

Den komponisten som ble valgt, var Vivianco og ikke Victoria som man kanskje kunne ventet. At en spansk historikerkommisjon i 1882 kunne overse en internasjonalt anerkjent komponist som Victoria, og velge den mindre kjente Vivianco, må sees som et uttrykk for det meget høye nivået det var generelt innen spansk kirkemusikk i *El siglo de oro*.

To aktuelle plateinnspillinger.

Det finnes to utmerkede innspillinger av denne musikken. *Treasures of the Spanish Renaissance*. (Hyperion A 66168 (LP)/CDA 66168 (CD)), omfatter seks motetter av Francisco Guerrero, deriblant *Ave virgo sanctissima* og *Surge propera amica mea*; tre motetter fra Alonso Lobos 1602-utgave, deriblant *Versa est in luctum* og *Ave Maria*; samt et *Magnificat* av Sebastian de Vivianco. Westminster Cathedral Choir i London synger under sin dirigent David Hill. I flere av stykkene ledsages koret av orgel, harpe og dulcian (et renessanse-blåseinstrument), slik det var vanlig i renessansens Spania.

Victoria: Requiem. (Gimell 1585-12 (LP)/CDGIM 012 (CD)).

Man har her latt tidebønneledene inngå i requiemmessens, og gjennom bruk av strofer med gregoriansk sang har man forsøkt å komme så nær fremførelsen i Spania i Victorias levetid som det er mulig. The Tallis Scholars synger under sin dirigent Peter Philips. Som ekstra bonus får man Alonso Lobos *Versa est in luctum*. ●

Ukrainsk prest arrestert

Den ukrainske undergrunnspresten Michajlo Hawryliw ble nylig arrestert for «illegal virksomhet.» ifølge menneskerettighetsorganisasjonen «Christian Solidarity International» (CSI): Politiet hadde funnet lydband og kassetter i hans bagasje. Den katolske kirke har vært forbudt i Ukraina siden 1946 da den ble tvangsinnlemmet i den ortodokse kirke. Hawryliw er tidligere ortodoks prest, men gikk i 70-årene over til den katolske kirke. KNA

Krever religionsfrihet i Sovjet

Biskop Platon Kornyljak, hyrde for ukrainske katolikker bosatt i Vest-Tyskland og i Vest-Berlin, sa under en pontifikalmesse i Hamburg nylig — til minne om 1000-årsfeiringen for kristningen av Ukraina — at «den beste 1000-årgave fra den sovjetiske regjering ville være å gi de katolske ukrainerne den menneskerett som heter religionsfrihet.»

Hildesheims hjelpebiskop, Heinrich

Pachowiak, oppfordret i en annen messe i anledning 1000-årsfeiringen Vest-Europas kristne til solidaritet med de kristne menigheter i Ukraina på grunn av «deres trofasthet mot den overleverte tro, en trofasthet som ikke lar seg skremme av martyriet». I den forbindelse er det særlig påkrevet å ta opp slike ting som undertrykkelse av religions- og ytringsfriheten og kalle tingene ved deres rette navn, sa biskopen. KNA

Humør og gå-på-mot er søster Intemeratas varemerke. Og det kan hun saktens trenge i den «jobben» hun har: Sammen med en annen St. Antoniussøster, søster Rafael, står hun for den katolske menighetspleien i Oslo, nærmere bestemt omsorgen for de gamle.

— En av de ting jeg ønsker meg, sier søster Intemerata, — er en stor leilighet hvor de som trenger det mest, f.eks. etter et sykehusopphold, kunne bo i kortere eller lengre tid slik at de hadde trygghet og nærhet — og jeg kortere vei til i hvert fall en del av dem jeg skal hjelpe. Tenk så meget mer søster Rafael og jeg og de mange andre som trår til i menighetspleien kunne rekke da!

— Skjønt jeg måtte visst få ønske meg en ting til: et lite aldershjem for våre gamle. Det har de virkelig fortjent! Det er de som har bygget våre menigheter, ja, det er langt på vei dem vi har å takke for at vi har katolske menigheter her i landet i dag. Mange av dem har slitt langt mer enn vi aner — og måttet tåle uforstandige fordommer som vi heldigvis er kvitt i dag . . .

— Joda, jeg vet vi har mange relativt bra alders- og sykehjem i vårt land, men vi har også lange køer av folk som venter på plass der. Og alt er nå slett ikke så bra heller. En av de ting jeg synes er svært skuffende, er at man ved mange hjem «blander» senil demente med åndsfriske mennesker, ofte må de dele værelse til og med. Det er ikke riktig og er svært deprimende for mange. Jeg forstår godt at folk gruer seg for å bli gamle og syke

her i landet! Derfor kunne jeg ønske meg et privat hjem for våre eldre, for det har de fortjent. Nå bor de spredt omkring på forskjellige sykehjem. Ved et slikt privat hjem kunne vi lettere gå nye, litt mer menneskevennlige veier — lytte litt mer til det de eldre selv ønsker, la dem få slippe mer til der de kan, i stedet for å passivisere dem slik «systemet» ofte gjør nå. Men den regjeringen vi har, synes lite lysten på å ville støtte noe privat . . . Det hender jeg nesten får lyst til å starte en liten revolusjon!

— Men du har — om ikke startet menighetspleien i våre Oslo-menigheter — så i hvert fall vært med på å holde den i gang i en årrekke?

— Ja, men sammen med gode hjelpere. Jeg overtok etter en St. Josephsøster, søster Anne-Marie, hun var den første i «jobben» som «menighetssøster» såvidt jeg vet. Men det har selvsagt vært utført omsorgsarbeid i menighetene her i byen før det kom inn i mer organiserte former. Både monsignore Gorisson og hans etterfølger som generalvikar, monsignore Fishedick, gikk aktivt inn for å styrke menighetspleien. I begynnelsen av 60-årene kom Kontaktklubben i gang, formiddagstreff med messe og kirkekaffe for eldre. Det var pastor Harald Taxt i Caritas som startet den.



Sr. Intemerata: «God bruk for flere frivillige i menighetspleien.»

Tanken var — og er fremdeles — selvsagt å skape et fellesskap som fungerer også utover messe og kaffe, gjøre folk bedre kjent med hverandre slik at de kan passe litt på hverandre, være til hygge og hjelp for hverandre når det trengs i hverdagen. Og slik har klubben også virket, som et slags nettverk, i hvert fall et stykke på vei.

— Nå møtes Kontaktklubben — hvor en St. Josephssøster, søster Raymond, hjelper til — hos Fransiskanerne på Enerhaugen. Der er det trivelig, men ordentlig kronglete med trapper og slikt. Vi har det samme problemet i katolsk sammenheng andre steder i byen også: Både kirker og andre fellesrom er temmelig ubrukelige for andre enn dem som er friske og raske, og det er ille. Så hvis jeg fikk et tredje ønske . . .

For annen gang i løpet av ett år er det oppstått strid mellom Vatikanet og parlamentet i Italia. Striden gjelder kristendomsundervisning i skolene, som hittil har vært obligatorisk. Nå har landets regjering gått inn for et kompromiss som vil gjøre religionsundervisningen frivillig. De elever som måtte ønske ikke å få kristendoms-opplæring, er imidlertid forpliktet til å ta «alternativ» undervisning.

CATHOLIC HERALD

WEEKEND-SEMINAR OM «MIGRASJONSPOLITIKK I LYS AV KATOLSK TRO»

Katolsk Pedagogikklag innbyr til spennende seminar – åpent for alle interesserte – fra fredag 4/11 kl. 18.30 til 5. november kl. 18.00. På programmet står bl.a. samtale om «Hvor står jeg i forhold til innvandrere?», foredrag av Sunil Loona om «Kultur og rasisme» og orientering om migrasjonspolitikk i skolen ved Tove Margrit Berget med påfølgende gruppesamtaler. «Migrasjonspedagogikk i våre menigheter» står også på programmet. Seminaret, som støttes økonomisk av Statens Lærerkurs, holdes i dominikanernes foredragssal, Neuberggt. 15, Oslo.

For ytterligere opplysninger og påmelding (innen 31. oktober) kontakt: Kristin Heffermehl, Lersolvn. 19, 0876 Oslo 6, tlf. (02) 23 70 40.

meg noe, så . . .

17

Søster Intemerata er ellers ikke den som slår om seg med ønsker, og aller minst ønsker for seg selv. Et ønske fra langt tilbake om å få utdanne seg til sykepleierske, måtte hun gi på båten for i stedet å bli – nettopp, menighetssøster i Oslo. Men ingen bitterhet av den grunn.

– Det hadde seg slik at vår orden – og jeg med den – ble kastet ut av Belgisk Kongo, det nåværende Zaire, ved revolusjonen i 1960. Heldigvis kom vi alle uskadd fra det. Da hadde jeg vært 'altmuligmann' i vårt lille kloster og trådt til der jeg kunne i det hjelpearbeidet vi drev i bushen i 5 år, og det var virkelig bushen – post fra Nederland tok seks uker! Og språket rundt oss var fremmed og vanskelig. Det er i slike tilfeller man virkelig lærer å sette pris på sine medsøstre fordi man er så henvist til hverandre, bare har hverandre . . .

– Men det var ikke det jeg ville frem til. Jeg kom altså tilbake til Nederland, mitt fedreland, og en kort stund så det ut til at det skulle bli sykepleiestudier, men så kom det beskjed at det trengtes flere søstre i Norge, og siden jeg hadde vært 'nordmann' i ni år før jeg ble sendt til Kongo i 1955 – jeg arbeidet i bispegården i Oslo – var det selvsagt at jeg dro. Og så ble det menighetspleie, med noe sykepleiekunnskaper.

– *Hvordan ser en menighets søsters dag ut?*

– Det er så forskjellig, ingen dager er like. Og selv den best planlagte dag kan ende med et helt annet mønster fordi noe uventet dukker opp. Arbeidet består jo i å hjelpe der det trengs,

og det kan være alt fra ærender til butikk og bank til hjemmehjelp og enkel sykepleie. Eller bare å være en som har tid for et ensomt menneske.

– Det som plager våre gamle mest, er ensomheten. Mange klarer ikke å komme seg utendørs uten hjelp. Hvis de er «heldige», får de hjemmehjelp et par timer én gang i uken, men vi trenger mange flere hjemmehjelpere, og også folk som bare går på besøk, har tid til å lytte eller hjelpe med småting. Vi har en besøkstjeneste i samarbeid med Fransiskushjelpen, og der trår frivillige til. Det er meget verdifullt, men du kan gjerne ta med at det alltid er bruk for flere hjelpere . . .

– En viktig tjeneste er å sørge for at de gamle som ikke lenger kan komme til kirke, får nattverden bragt hjem til seg. Her prøver jeg så langt det er mulig å få en prest med, for selv om jeg ikke har noe imot at legfolk som jeg selv, deler ut det hellige brød, synes jeg det er viktig at nettopp de eldre får besøk av prest av og til i den forbindelse. For mange av dem betyr nettopp det svært meget.

– *Siden du nevner ordet frivillig: Det aner meg at 'menighetspleien' både ofte og frivillig bryter arbeidsmiljøloven for å få plass til alle gjøremål?*

– Det kan bli en del nokså lange dager, ja. Og siden jeg har bil, har jeg en ganske stor radius. Men i de sentrale deler av byen nytter det ikke med bil, da ville jeg aldri komme frem, der blir det å trikke, busse og gå – både for søster Rafael og meg – og det tar også sin tid.

– Siden jeg først er inne på trafik-

ken: Før vi St. Antoniussøstre fikk litt lysere og lettere drakter, det var vel i midten av 50-årene, var det nærmest livsfarlig for oss i trafikken med det 'ovnsrøret' av hvitt stivetøy vi hadde rundt ansiktet – ikke lett å kaste et raskt blick til høyre eller venstre med det utstyret, nei! Og ve oss om det ble regn, og vi hadde glemt paraplyen hjemme! Jeg vet ikke om du har sett stivetøy i regnvær? Noe nær en lelse . . .

– Tro nå endelig ikke at den gamle drakten plaget oss så voldsomt. Vi visste hva vi gikk til da vi gikk i kloster! Men når jeg nå ser tilbake, ser jeg hvilken lettelse det var å få mer hensiktsmessige klær, særlig etterhvert som vi søstre ble mer 'utearbeidende'. Vi St. Antoniussøstre var vel blant de første som fikk 'moderne' klær, sier søster Intemerata som ikke er mer moderne enn at man klart ser hun er ordenskvinne når hun stiller i 'drakt': enkel lysebrun kjole med kort mørkebrunt hodetørkle. Varme, jordnære farger.

– *Du nevnte dine medsøstre. Saver du fellesskapet, du som er aleneboer i en vanlig byleilighet?*

– Med den uregelmessige arbeidstiden jeg har, ville det være svært vanskelig å passe inn i et klosterfellesskap med den orden og de rutiner som bør finnes der. Og det ville være upraktisk og tidkrevende å bo på Stabekk der St. Antoniussøstrene har sitt lille fellesskap. En annen ting er at siden jeg har med mennesker å gjøre mesteparten av dagen, synes jeg faktisk det er godt å komme hjem om kvelden og lukke døren og være bare

Torino-likkleedet en forfalskning

En talsmann for erkebiskopen av Torino har nå bekreftet at likkleedet som mange antok var Kristi likklede, er en forfalskning fra det 14. århundre. Likkleedet har vært inngående undersøkt etter de nyeste metoder av tre berømte laboratorier: Et i Tuscon, USA, et i Zürich og et i Oxford. Arbeidet med å teste ektheten har vært koordinert av British Museum.

CATHOLIC HERALD

TAKK

Til alle som gledet meg med hilsener, gaver, blomster og andre former for omtanke i anledning min 50 års dag, vil jeg med dette rette en varm takk.

DERES BISKOP

18

meg. Jeg har bodd alene i en fem-seks års tid nå, før det bodde jeg i noen år hos forskjellige gamle som hadde vondt for å greie seg alene.

— Men hver helg «går jeg i kloster» hos mine medsøstre på Stabekk, for-

Leserbrev:

Moder Teresa og paven

Moder Teresa levde enkelt i de dagene hun var her i Norge i forbindelse med fredsprisutdelingen for noen år siden. Hun valgte å snu ryggen til gallamiddager og overdådig storslåtte festligheter etter fredsprisutdelingen. Hun gjorde det rette, valgte å bo og spise i all enkelhet hos sin menighet, Josephsøstrene, som har et kloster og skole i Oslo. Samtidig klarte hun, på en verdig måte, å utføre sine offisielle plikter. Hun maktet derved å vinne hele det norske folks sympati og respekt. Selv ytterliggående mennesker, fikk ingen grunn til å sette igang noen protesttog imot fredsprisutdelingen. Moder Teresa er et godt eksempel for alle mennesker som tildeles private og offisielle hederstegn og mottagelser, både for verter og gjester.

I Norge venter vi på Paven og hans store følge til neste år. Det er å håpe at de følger Moder Teresas eksempel, i alle fall til en viss grad. Vi må tenke på den store gjeldsbyrden det utvilsomt må følge etter et slikt Pavebesøk, — hvis vi ikke er forsiktige. Det katolske bladet St. Olav forteller om ett skrekkenes eksempel i så måte. Den katolske kirkeledelse i noen av U.S.A.s byer sliter ennå med ufattelig store gjeldsbyrder etter Pavens besøk der. 6 måneder etter Pavens besøk har kirkeledelsen i California fremdeles

sikrer søster Intemerata leende.

Hvorfor hun valgte å bli St. Antoniussøster? Nei, det glemte St. Olav helt å spørre om! Skjønt egentlig har vel søster Intemerata allerede svart på det spørsmålet — indirekte. UKJ

en gjeld på 2,6 millioner dollar, — ca. 16 millioner norske kroner (pluss renter) å betale. Og det er verdens rikeste land. Etter 6 timers besøk i bispedømmet Monterey ble gjelden 1,5 millioner dollar, ca. 7 millioner norske kroner (altså over en million norske kroner pr. time).

Paven skal være i Norge på besøk i to dager, — da mener jeg at vi må følge Jesu og Moder Teresas eksempel, — og la Pavebesøket foregå med verdighet, nøysomhet og enkelhet. Dette vil den vanlige norske kvinne og mann se opp til og sette pris på. De vil jo alle, på grunn av T.V.-overføring, få gå sammen med ham i hans Norgesferd. Enkelte personer vil (sikkert med full rett) gjøre sine refleksjoner, — og handle deretter.

Vi må ennu ha i friskt minne Blitzgjengens kamp imot politiet i protest mot sløseri av folkets penger ved statsbesøk.

La den Katolske kirke unngå en slik belastning.

Et punkt til: Moder Teresa er en kvinne med en hellig misjon, som vi må lytte til. Hun har mot til å frambringe bibelens budskap. Hun sa sannheten om hva abort i virkeligheten er, — overfor Kongehusets medlemmer, regjering og hele det norske folk som så fredsprisutdelingen i T.V. Hun betegnet abortinnegrep som overløst mord på det ufødte liv.

Det er å håpe at Paven sier det samme rett ut, — når han kommer til Norge neste sommer, 1989. Rosalia

Rystet over Romanias raseringsplaner

Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke er rystet over Romanias planer om å rasere 7.000 landsbyer og erstatte dem med moderne jordbruks- og industrisentra. Rådet vil nå bidra til å sette saken på kartet i Kirkenes Verdensråd (KV) og andre organer. Saken vil også bli tatt opp med norske myndigheter, heter det i en melding fra Kirkens Informasjonstjeneste (KIT).

Noen av de rumenske landsbyene er allerede utradert, og minst 30.000 ungarsk-ættede innbyggere er de siste månedene flyttet til Ungarn.

I et brev til kirkene i Ungarn gir Mellomkirkelig Råd sin fulle støtte til deres appell om at rumenske myndigheter må stoppe «denne destruktive og umenneskelige planen». Brevet er svar på en appell til andre kirker fra de fleste kirkene i Ungarn, heter det i meldingen fra KIT.

På årets møte i KVs sentralkomite, i Hannover i august, ble denne saken reist av en ungarsk kirkeleder. Den rumensk-ortodokse kirkes representant fikk imidlertid utsatt den, under henvisning til at det var nødvendig med mer informasjon, skriver KIT.

Overfor St. Olav gir Mellomkirkelig Råd uttrykk for håp om at denne saken kan bli en slags brekkstang som kan åpne for ryddigere forhold mellom den ortodokse kirke i Romania og landets myndigheter: Siden det var de ortodokse selv som blokkerte saken ved å kreve den utsatt, burde tiden nå være inne til besinnelse på et mer selvstendig ståsted i forhold til myndighetene, hevdes det på velinformert hold i Rådet. ●



Vår kjære
SØSTER

LOUISE KLEUTGES
døde i Oslo den 12.09.88 i en alder
av 84 år og etter 55 års klosterliv.
Vi anbefaler vår avdøde medsøster
til de troendes forbønn.

ST. JOSEPHSØSTRENE

*La oss sammen prise Herren,
opphøye hans hellige navn.
Jeg søker Herren, og han svarer meg,
frir meg fra all min frykt.*

*Herrens engler verner de gudfryktige
og frir dem ut.
Smak og se at Herren er god.
Salig den som tar sin tilflukt til ham.*

Salme 34 (33)

Film: «Jesu siste fristelse» – blasfemi eller budskap?

19

Den beste reklame en film kan få, er som bekjent, når en bestemt gruppe mennesker reiser bust og protesterer, og da især kristenfolket. Filmen «Jesu siste fristelse» har da også vekket behørlig oppmerksomhet og opprør rundt om i verden. Og det lenge før den kom opp på plakaten. De røstene som har hevet seg høyest, kommer til og med fra folk som ikke engang har sett filmen, eller bare kuttet fra de «verste», mest sensasjonspregede stedene.

Løpeseddelen man fikk tildelt utenfor Oslo-kinoen, var beskjedent sammenlignet med de demonstrasjoner som har funnet sted i andre storbyer: «Vil du virkelig se den siste fristelse? Den som ser slike skammelige ting om Jesus, kommer til å høste evig fordervelse.»

Vel, dét er filmen ikke verdt, men skal man skrive om en film slik vi har valgt å gjøre i disse spalter, må man også ha sett den.

Er så denne filmen en fare for vår tro? Risikerer den å ødelegge vår forståelse av den Jesus Kristus som vi har fått overlevert gjennom den hellige Skrift?

La oss først slå fast at det dreier seg om filmatiseringen av en roman og ikke av evangeliene. Da Niko Kazantzakis' bok kom ut for over 30 år siden, skapte den naturligvis oppsikt og ble dermed en bestseller. Regissøren Martin Scorsese, som selv er katolikk, har i mange år kjempet for å skaffe midler til å lage filmen, og sier selv at den for ham har vært en måte å komme Gud nærmere på. Det kan man ikke avfeie med et



«Har den veke og ofte tvilende og motlose Jesus noe å bibringe vår forståelse av Jesus som sant menneske?» spør vår anmelder blant annet.

skulderkast, selv om man selv foretrekker andre innfallsvinkler. Men personlig kan jeg ikke se at filmen hverken rokker ved eller skitner til mitt gudsbilde. Noe annet er det med den Jesus som her trer frem i Kazantzakis' skikkelse. Har den veke og ofte tvilende og motløse Jesus noe å bibringe vår forståelse av Jesus som sant menneske? Jeg kan likevel ikke si at denne blonde, amerikansk-talende Jesus'en har forstyrt min daglige meditasjon etter at jeg så filmen.

Det som uten tvil vekker mest oppsikt og sjokkerer mest, er når Jesus på korset fristes av Satan til å stige ned og gi seg inn i et vanlig familieliv med Maria Magdalena som den utvalgte, iallfall i første omgang. Hun dør nemlig, og det er Maria, søster av Martha og Lasarus, som overtar, og som han får barn med. Riktig nydelige Jesusbarn er det den stolte far bærer på armen, og hadde det ikke vært fordi man for en god stund siden syntes filmen ble temmelig langtekkelig, var man kanskje blitt beveget av dette uttrykk for Kazantzakis' fantasi. Men det virker ikke som om Jesu fristelse gjør ham lykkelig til syvende og sist. Han har sviktet sitt kall og sin oppgave, han har skuffet dem som trodde på ham, og når han våkner av «drømmen» er det med et lettelsens smil over å være der han var ment å være, på korset. Egentlig en vekker til ettertanke.

Det er klart at spekulasjonen om Jesus hadde lyst på kvinner, og fri fabulering om hans forhold til dem, som går langt ut over hva Skriften antyder, må vekke protester. Især blant alle som synes at dét er synd nr. 1. Man kan ikke tillate seg å tenke tanken. Men det har vitterlig andre apokryfiske skrifter gjort, og så spør det hva man mener med å «ha vært prøvet i alt, dog uten synd?»

Andre har protestert mot den fremstillingen filmen gir av Judas, som nærmest blir tvungent til å forråde ham og er Jesu nære venn. Etter min mening er denne versjo-



Vår kjære
SØSTER
FELICITÉ WOLTERS
døde i Oslo den 29.09.88 i en alder
av 92 år og etter 61 års klosterliv.
Vi anbefaler vår avdøde medsøster
til de troendes forbønn.

ST. JOSEPHSØSTRENE

«Se, Guds bolig er hos menneskene.
Han skal bo hos dem, og de skal være hans folk,
og Gud selv skal være hos dem.
Han skal tørke bort hver tåre fra deres øyne,
og døden skal ikke være mer,
heller ikke sorg eller skrik eller smerte.
For det som før var, er borte.»

Åp. 21, 3–4

nen, trass i at den ikke har noe bibelsk grunnlag, noe av det beste ved filmen. Judasskikkelsen og hans rolle i frelseshistorien har opptatt mange i historiens løp. I filmen går han ikke bort og henger seg, men kommer tilbake, i «drømmen» der Jesus som gammel mann ligger på dødsleiet. Han bebreider Jesus at han lot seg friste av Satan til å svipte sitt kall som verdens frelser.

En annen person som også opptrer i en noe uvant skikkelse, er Paulus som er mer opptatt av å forkynne «hva folk trenger» enn å gi et sant bilde av den Jesus han aldri har møtt, bare i synet på vei til Damaskus. Hans forkynnelse hadde likevel mange paralleller til den vi ofte hører i dag, og det var kanskje det som var noe av vitsen?

Disse grove brudd, ikke bare på teologisk, men også på historisk rik-

tighet, må taes med en klype salt. De kan sikkert virke forvirrende for mennesker uten særlig bibelsk bakgrunn, og sjokkerende for mennesker som har det, men selv irriterte jeg meg mest over de overtramp som forelå i forkynnelsen av budskapet og især Jesu egen. Her er det et sammensurium uten like av bibelsitater og forfatterens egne teologiske oppfatninger. I tillegg til dette kommer alle de dramatiske effektene som er ment å forsterke «troverdigheten.» Det er en blodig film, bokstavelig talt – enten det er eplet som blir til blod når Jesus biter i det, eller vinen som virkelig blir til blod under den siste nattverd. Enda mer makaber er en slags Jesu-hjerte demonstrasjon som vel bare innviiede katolikker forsto symbolikken ved.

Ikke med min beste vilje – og heller ikke den verste – kan jeg se

ting ved denne filmen som kan sette dype spor i sinnet eller forkludre min Kristus-forståelse. Spørsmålet er da om det er riktig å lage en slik film når den setter såpass mange menneskers sinn i kok, og for mange vitterlig er en blasfemi av hva de holder for hellig.

Men så lenge mennesket Jesus Kristus kan engasjere og kan få mennesker til å stille seg spørsmål, tror jeg en slik film har et visst budskap. Og sterkt opplevde jeg fokuseringen på den kamp som foregår mellom Gud og mennesket, en kamp vi alle opplever i våre liv når vi står overfor de valg vi skal gjøre. Møtestedet mellom de krav et liv for Gud stiller, og vår egen svakhet. Men om det er riktig å gjøre Jesus så menneskelig – vel, det er vel det spørsmålet filmen stiller.

sma

Seksualovergrep og straff

«Alle som drømmer om et mindre brutalt samfunn, og et samfunn uten de tragedier vi har opplevet denne sommeren, må være seg bevisst at vold avler vold, uansett om denne er legitim eller ei. Det har aldri nyttet å drive djevelen ut med Belsebub.» Det er sosialantropologen Jan Brøgger vi siterer, fra en artikkel i *Aftenposten* om seksualovergrep og straff.

«Selv om sammenhengen mellom samfunnsforholdene og forbrytelse ikke er fullt ut forstått, vet vi idag at forbryttere i overveiende grad er et produkt av miljøet . . . Det er altså en sammenheng mellom de generelle kår i samfunnet og

hvilke forbryttere som opptrer. Sagt med andre ord er typen og trolig også frekvensen av forbrytelser i stor grad avhengig av hvordan vi behandler hverandre . . .

Det kreves ikke særlig moralsk sensitivitet for å forarges over seksualforbryttere. Derimot kreves det i dagens leie både selvbeherskelse og innsikt for ikke å falle tilbake på den hevntanke som idag bør være et tilbakelagt stadium i strafferettspleien.»

Professor Brøgger minner oss om at «det bor trolig en kikker i noen hver av oss når det særlig er markskrikerske oppslag om eksotisk seksualitet som sel-

ger.» Og han understreker at «dersom den borgerlige offentlighets forsimpling ikke skal ramme seriøse institusjoner som domstoler og lovgivere, kreves det i dag en humanismens renessanse.

Her er det ikke nok å melde seg ut av statskirken og satse på en borgerlig konfirmasjon. Som en begynnelse kunne vi dvele ved det vakreste utsagn i medmenneskelighetens historie: La den som er uten skyld, kaste den første sten. – Det var en gang et mål for en humanist å kunne si: Jeg er menneske, intet menneskelig er meg fremmed. Bare en nådeløs selvinnsikt kan fremme en slik holdning.»



Vår kjære
SØSTER

THERESE JOSEPH WOLTERS
døde i Oslo den 10.09.88 i en alder
av 91 år og etter 61 års klosterliv.
Vi anbefaler vår avdøde medsøster
til de troendes forbønn.

ST. JOSEPHSØSTRENE

Jeg vil prise deg, Herre, av hele mitt hjerte.

Du lyttet til mine ord.

For englenes åsyn vil jeg lovsynge deg,
tilbe deg vendt mot ditt hellige tempel.

Jeg vil synge om din godhet, din trofasthet,
for du har herliggjort ditt navn.

Den dag jeg ropte, gav du meg svar.

Min sjel fikk mot og styrke.

Salme 138 (137)

Liturgisk kalender

Gudstjenester

21

Dialogmesse

Høymesse

OKTOBER

29. Jomfru Marias lørdagsmesse.
Fil. 1, 18–26.
Lk. 14, 1–11.
30. Allehelgensfest.
Åp. 7, 2–14.
1. Joh. 3, 1–3.
Mt. 5, 1–12a.
31. Ferial. Fil. 2, 1–4.
Lk. 14, 12–14.

NOVEMBER

1. Ferial.
2. Allesjefest.
Jes. 25, 6–9.
1. Kor. 15, 51–57.
Joh. 6, 51–58.
3. Ferial. Fil. 3, 3–8.
Lk. 15, 1–10.
4. Karl Borromeus, biskop.
Fil. 3, 17–4, 1.
Lk. 16, 1–8.
5. Jomfru Marias lørdagsmesse.
Fil. 4, 10–19.
Lk. 16, 9–15.
6. 32. alm. søndag.
1. Kong. 17, 10–16.
Hebr. 9, 24–28.
Mk. 12, 38–44.
7. Ferial. Tit. 1, 1–9.
Lk. 17, 1–6.
8. Ferial. Tit. 2, 1–8. 11–14.
Lk. 17, 7–10.
9. Laterankirkens innvielse.
Es. 47, 1–9 el. 1. Kor. 3, 9–17.
10. Leo den store, pave og kirkelærer.
Filem. 7–20.
Lk. 17, 20–25.
11. Martin, biskop.
2. Joh. 1, 4–9.
Lk. 17, 26–38.

| | | | | |
|--|---------------------------------|--------|-------|----------------------------|
| Arendal | Tyholmen | lørd.: | 18.30 | |
| St. Franciskus kirke | Tlf. (041) 22 209 | sønd.: | 8.00 | 11.00 |
| Asker og Bærum | Nyveien 17, Stabekk | lørd.: | 18.00 | |
| Mariakirken | Tlf. (02) 53 77 35 | sønd.: | | 11.00 |
| Eikeli katolske kirke | Veståsen 18 | | 9.00 | 10.00 |
| | Tlf. (02) 24 25 69 | | | |
| Bergen | Christiesgt. 16 | lørd.: | 19.00 | |
| St. Pauls kirke | Tlf. (05) 32 54 10 | sønd.: | 10.00 | 11.00 |
| Vår Frue Kirke | Nylandsvn. 31 | | 9.30 | |
| Bodo | Hernesvn. 22 | lørd.: | 19.00 | |
| St. Eysteins kirke | Tlf. (081) 21 783 | sønd.: | | 11.00 |
| Drammen | Cappelensgt. 1 | lørd.: | 13.00 | |
| St. Laurentius kirke | Tlf. (03) 83 20 19 | sønd.: | 9.00 | 11.00 |
| Fredrikstad | Kongensgt. 9 | | 9.00 | 11.00 |
| St. Birgitta kirke | Tlf. (09) 31 14 38 | | | |
| Messe lørdag kl. 19.00 untatt når intensivundervisning: kl. 12.30. | | | | |
| Halden | Kristian V's pl. 1. Fra 1. nov. | lørd.: | 17.00 | |
| St. Peters kirke | Tlf. (09) 18 11 68 | sønd.: | 10.00 | |
| Hamar | Torvg. 113 | fred.: | 18.30 | Ikke første fredag i måned |
| St. Torfinns kirke | Tlf. (065) 23 751 | sønd.: | | 11.00 |
| Hammerfest | Salsgt. 52 | | 19.00 | 11.00 |
| St. Mikael kirke | Tlf. (084) 11 447 | | | |
| Harstad | Skolegt. 4 | lørd.: | 17.00 | |
| St. Sunniva kirke | Tlf. (082) 63 696 | sønd.: | | 11.00 |
| Haugesund | Haraldsgt. 21 | | | 11.00 |
| St. Josefs kirke | Tlf. (04) 72 31 95 | | | |
| Hønefoss | Vesterngt. 5 | | | 11.00 |
| St. Theresias kirke | Tlf. (067) 22 381 | | | |
| Kristiansand S. | Kirkegt. 3 | lørd.: | 13.00 | |
| St. Ansgar kirke | Tlf. (042) 24 225 | sønd.: | 9.30 | 11.00 |
| Kristiansund N. | Flintegt. 5 | | | 11.00 |
| St. Eysteins kirke | Tlf. (073) 72 779 | | | |
| Levanger | Jernbanegt. 29 | | | 11.00 |
| St. Torfinns kirke og | Tlf. (076) 81 856 | | | |
| St. Eysteins sykehjem | Tlf. (076) 81 855 | | | |
| Lillehammer | Weidemannsgt. 3A | sønd.: | 18.00 | |
| Mariakirken | Tlf. (062) 52 550 | | 9.00 | 10.30 |
| Lillestrøm | Romeriksgt. 1 | | | |
| St. Magnus kirke | Tlf. (06) 81 28 85 | | | |
| Molde | Parkvn. 25 | | | 11.00 |
| St. Sunniva kirke | Tlf. (072) 51 467 | | | |



**T.S. JACOBSEN-
GRUPPEN**
ULLEVÅLSVEIEN 1

TELEFON * (02) 20 79 05
20 62 02—11 15 61
Telefax 20 70 04

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen
Tlf. (03) 83 42 80

**TRENGER
DU TRYKKSAKER?**

Kontakt

SATS + PASTE A/S

Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10
Tlf.: (02) 30 04 16 – 30 84 53

22 Liturgisk kalender Gudstjenester

| | | | Dialogmesse | Høymesse |
|--|---|--|---|---|
| 12. Josafat, biskop og martyr. 3. Joh. 5–8. Lk. 18, 1–8. | Moss <i>St. Mikael's kapell</i> | Ryggevn. 24 Tlf. (09) 25 10 38 | | 17.00 |
| 13. 33. alm. søndag. Dan. 12, 1–3. Hebr. 10, 11–18. Mk. 13, 24–32. | Narvik <i>Kristus Kongekirke</i> | Håreksgt. 82 Tlf. (082) 41 634 | | 18.30 |
| 14. Ferial. Åp. 1, 1–5. Lk. 18, 35–43. | Oslo <i>St. Olav domkirke</i> | Akersvn. 1 Tlf. (02) 20 72 26 | <i>lörd.:</i> 19.00 <i>sond.:</i> 9.30 | 11.00 19.00 |
| 15. Albert den store, biskop og kirkelærer. Åp. 3, 1–6. 14–22. Lk. 19, 1–10. | <i>St. Hallvard kirke</i> | Enerhauggt. 4 Tlf. (02) 67 23 83 | | 9.30 11.00 |
| 16. Margrete av Skotland el. Gertrud, jomfru. Åp. 4, 1–11. Lk. 19, 11–28. | <i>St. Dominikus kirke</i> | Neuberggt. 15 Tlf. (02) 43 07 71 | | 9.00 11.00 |
| 17. Elisabeth av Ungarn, ordenssøster. Åp. 5, 1–10. Lk. 19, 41–44. | <i>Jesu Hjerte kapell</i> | Ullernchausséen 52 Tlf. (02) 50 91 91 | | 9.00 |
| 18. Peters og Paulskirkenes innvielse. Åp. 10, 8–11. Lk. 19, 45–48. | <i>Grefsen kapell</i> | Glads vei 23 Tlf. (02) 15 38 90 | | 9.00 11.00 |
| 19. Jomfru Marias lørdagsmesse. Åp. 11, 4–12. Lk. 20, 27–40. | <i>Lunden kloster</i> | Øvre Lunden 5 Tlf. (02) 64 18 20 | <i>lörd.:</i> 18.00 <i>sond.:</i> | 18.00 10.00 |
| 20. Jesus Kristus, universets Konge. Dan. 7, 13–14. Åp. 1, 5–8. Joh. 18, 33–37. | Porsgrunn <i>Vår Frue kirke</i> | Olavsgt. 19 Tlf. (035) 50 793 | <i>lörd.:</i> 18.00 <i>sond.:</i> | 18.00 11.00 |
| 21. Jomfru Marias fremstilling i templet. Sak. 2, 10–13. Mt. 12, 46–50. | Stavanger <i>St. Svithun</i> <i>Katolske kirke</i> | Dronningensgt. 8 Tlf. (04) 52 55 34 og 52 58 09 | <i>lörd.:</i> 19.00 <i>sond.:</i> 9.30 | norsk messe engelsk messe 11.00 høymesse 13.00 Vietnamesisk messe en gang i måneden Polsk messe en gang i måneden Vennligst ring til sokne- kont. angd. datoer 18.00 fransk messe |
| 22. Cæcilia, jomfru og martyr. Åp. 14, 14–19. Lk. 21, 5–11. | Stord <i>Den Hellige Ånds kapell, Skyttarhaugvn. 12</i> <i>Høymesse hver 2. søndag kl. 11.</i> <i>Nærmere opplysninger: tlf. (054) 11 230</i> | | | |
| 23. Klemens, pave og martyr. Åp. 15, 1–4. Lk. 21, 12–19. | Tromsø <i>Vår Frue kirke</i> | Storgt. 94 Tlf. (083) 84 277 | <i>lörd.:</i> 19.00 <i>sond.:</i> | 11.00 11.00 |
| 24. Ferial. Åp. 18, 1–23. Lk. 21, 20–28. | Trondheim <i>St. Olav kirke</i> | Schirmersgt. 1 Tlf. (07) 52 12 14 | | 9.00 11.00 |
| 25. Ferial. Åp. 20, 1–21. Lk. 21, 29–33. | Tønsberg <i>St. Olav kirke</i> | Botnegt. 22 Tlf. (033) 11 949 | | 11.00 |
| | Voss <i>St. Olavs kapell</i> | Finnesvegen 57 Tlf. (05) 51 25 10 | | Etter avtale |
| | Ålesund <i>Vår Frue kirke</i> | Kviltunvn. 6B Tlf. (071) 37 558 | <i>lörd.:</i> 17.00 <i>sond.:</i> 8.30 | 11.00 |

Neste nummer utgis 22. november. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Medarbeidere:

Tollef Berg

Liv Greni

Kjell Arild Pollestad o.p.

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. (02) 42 43 57

Akersveien 14, 0177 Oslo 1

Årsabonnement (Norge): kr. 180,—.

Øvrige europeiske land: kr. 215,—.

Andre verdensdeler: kr. 230,—.

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 2 04 64 80

23

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo 1
Telefon: (02) 20 72 48

Høsten er ikke bare bokens tid, men like mye musikkens. St. Olav Bokhandel har spesialisert seg på *gregoriansk* og *ortodoks sang* og har landets største utvalg i dette. Hele kirkeåret er representert på plater (LP), kassetter (MC) og CD. Dessuten har vi andre sjeldne godbiter:

Hildegard von Bingen: Ordo virtutum.

Sequentia. Ensemble für Musik des Mittelalters, 2 LP kr. 196,—

Chants des Traditions Judéo-Chrétiennes, LP, MC, kr. 90,—

Armenie: Chants du Moyen-Age, LP kr. 95,—

Chants Liturgique des Eglises Orientales, LP I & II à kr. 89,—

Lamentations Gregoriennees Plaintes Cléricales IX & XIII Siècles, MC kr. 90,—

Trouvères Troubadours & Gregorien. L'Arche. Chanterelle del Vasto, MC kr. 90,—

Kalenda Maya. Medieval and Renaissance Music, LP, MC kr. 98,— CD kr. 160,—

Immortel Gregorien, CD kr. 150,—. Finnes også på flere LP, MC.

La Divine Liturgie de St. Jean Chrysostome, LP & MC kr. 95,— CD kr. 160,—

Vi har óg et fint utvalg i klassisk kirkemusikk; Bach, Beethoven, Händel, Mozart, Purcell, Schütz, T.L. de Victoria, Vivaldi m.fl. og mer kommer inn nå.

Folkemusikk fra hele verden, fra *Unesco Collections* og *Folkways*.

De første adventskalenderne er kommet, likeledes kunstkalendere: **Anne-Lise Knoff, Ferdinand Finne, Fritz Thaulow, Victor Sparre, Edv. Munch, Kunstkalender 1989,** alle à kr. 160,—.

Mand. – fred.
9.30 – 16.30
Torsd. 9.30 – 17.30
Lørd. 9.30 – 13.30

KONSERT I ST. DOMINIKUS KIRKE

Neuberggt. 15, Oslo

søndag 30. oktober kl. 20.00

til inntekt for dominikanernes kloster.

Programmet omfatter bl.a. kirkemusikk fra romantikken, folketoner og bibeltekster. Medvirkende: Tone Ringen og Ragnhild Bjelland, sang, Finn Henry Olsen, fløyte, Hallgeir Schyager, orgel, og Nils Ole Oftebro, opplesning.

Konserten er kommet i stand etter initiativ fra utøverne og i samarbeid med dominikanerne.

FRI ADGANG – KOLLEKT

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

GEORG FOERSTER

Tlf.: 15 54 26/15 56 06

MYRVOLD TRE

Bygningsarbeider

Produksjon

VERKSTED:

Brannvaktvn. 5

Tlf. 15 34 82

UTSALG:

Grefsenvn. 105

CARITAS | NORGE

DEN KATOLSKKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3

Gavekonti:

Postgiro: 5 00 40 64 – Bank: 8998.09.08136



A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING (02) 66 59 00 – SERVICE (02) 66 58 60 – 66 58 61

Blikk
på tiden



Vårt menneskelige ansikt

Vi er gode. Vi er snille. Vi er fulle av medmenneskelighet. Ja, faktisk hører vi til de beste. Og rasister er vi ihvertfall ikke.

Også før vi kom opp blant de rikeste land i verden, har vi hatt et selvbilde av Norge og nordmenn som det beste Herren har skapt. Som flittige strevere på en husmannsplass i verdens avkrok, har vi lenge fått ha vårt selvbilde i fred.

Nå er det slutt. Verden har oppdaget oss. Verden har innhentet oss. Plutselig står vi her, nakne, avslørt. Fulle av frykt mer enn av godhet og medmenneskelighet.

Carl I. Hagen vil ha folkeavstemning om innvandring. For å få en renslig debatt. Og straks begynner en av de renslige å debattere. Skolen må lære norske ungdommer å forsvare seg med kniv, sier lederen for Folkeaksjonen mot innvandring, Arne Myrdal. De må lære å forsvare seg mot innvandrere, mener han.

Og så er media-Norge i gang

igjen. Diskuterer NRK-time på NRK-time og spalte-meter på spalte-meter: Hvor mye betaler vi nå egentlig for disse flyktingene og innvandrerne og asylsøkerne? Lønner det seg for Mor Norge dette her? Og er de nå så verdig trengende at vi egentlig har noen menneskelig plikt til å gi ved dørene? Bør vi ikke beholde det vi har for å sørge for våre syke og gamle? Ødelegger vi ikke vår norske kultur når 0,7 prosent av befolkningen har bakgrunn i fremmede kulturer?

Carl I. Hagens renslighet har vasket bort vårt menneskelige ansikt. Tilbake sitter vi som redde dyr, klare til angrep.

En takk til Carl I. Hagen og Arne Myrdal og alle andre som har hjulpet oss til sannhets erkjennelse. Som har fått vårt selvbilde til å slå sprekker. Som har vist oss hvor kleint det står til med Mor Norge. Som klart har fått frem en debatt der vi avslører vår mangel på medmenneskelighet.

Vi som er så heldige å leve i flerkulturelle menigheter og har fått venner blant de 0,7 prosent nye nordmenn som kommer fra for oss fremmede kulturer, har fått en sjanse til å se enda klarere hvor nødvendig det er å få øket denne prosenten. Det dreier seg ikke bare om at Norge er avhengig av en viss innvandring for å sikre alderdommen til oss som nå er i

yrkesaktiv alder. Det dreier seg om noe langt, langt viktigere enn økonomi. Det er spørsmål om vår kulturs evne til å overleve.

For så langt er vi nå kommet i vår luksuriøse, materielle selvgodhet at vi har mistet vårt menneskelige ansikt. Skal vi lære å gå andre veier enn å forsvare oss med kniv, må vi få tilbake vår medmenneskelighet.

Ingen har vist meg bedre denne medmenneskelighet enn mine venner fra den tredje verden. Venner som vet hva overgrep, fengsel, tortur, fattigdom, forfølgelse, fiendskap og mangel på trygghet er. De er de som har vist meg nestekjærlighet, gjestfrihet, godhet, respekt, taktfullhet, hengivenhet og omsorg på en måte så jeg har måttet spørre meg selv: Hvor ble det av de idealer vi fikk som barn? Forsvant de med velstanden vår?

La oss ta frem saligprisningene og lese dem daglig. La oss ta frem hva Jesus sier til de rettferdige og lese det daglig: Jeg var sulten, og dere ga meg å spise. Jeg var tørst, og dere ga meg å drikke. Jeg var naken, og dere kledde meg. Jeg var fremmed, og dere tok imot meg. Jeg var syk og satt i fengsel, og dere så til meg...

La oss gjenfinne vårt menneskelige ansikt, så vi ser Kristus i det fremmede ansikt som møter oss.

Kristins søster